

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen:	v upravnistvu prejemam:
celo leto K 24—	celo leto K 22—
pol leta 12—	pol leta 11—
četrt leta 6—	četrt leta 5-50
na mesec 2—	na mesec 1-90

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5 (v pritličju levo), telefon št. 34.

Izaja vsak dan zvečer (vzdržni nedelje in praznike).

Inserati veljajo: peterostopna petlet vrsta za enkrat po 16 vin., za dvakrat po 14 vin., za trikrat ali večkrat po 12 vin. Parte in zahvala vrsta 20 vin. Poslano vrsta 30 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru.

Upravnistvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati l. t. d., to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vpslatve naročnine se ne ozira. „Narodna tiskarna“ telefon št. 88.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:	za Nemčijo:
celo leto K 25—	celo leto K 30—
pol leta 13—	pol leta 13—
četrt leta 6-50	četrt leta 6-50
na mesec 2-20	na mesec 2-20

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znakna. Upravnistvo (spodaj, dvorišče levo). Knafljeva ulica št. 5, telefon št. 85.

Davek od hišne najemnine.

Poroča poslanec dr. Ravnihar.

Davčni pododsek, ki je imel v delu reformo odnosno znižanje hišnorazrednega davka, se je na pritisk meščanskih poslancev lotil — vsaj delne — reforme davka od hišne najemnine. Zanimalo bo torej tako hišne posestnike, kakor najemnike stanovanj, v koliko naj uspe zapričeta akcija, ki gre na eni strani za znižanje neverjetno visokega davka, na drugi strani pa za izboljšanje vsega postopanja ob odmeri tega davka. Zakaj brez dvoma je, da bo pametna preuredba v prid ne samo hišnemu posestniku, ampak tudi najemnikom. Višina tega davka je ena največjih ovir za živahnejše stavbno delovanje in s tem za pomnožitev števila najemnikov na razpolago danih stanovanj. V tem oziru obstoječa draginja stanovanj ima ne malo svoj vzrok v enostavnem ekonomičnem načelu: malo ponudb — dražje blago, več ponudb — ceneno blago. Pa ne glede na to mora vsakdo priznati, da je sedaj obstoječa višina davka od hišne najemnine nekaj gorostasnega in velika krivica za hišno posestvo. Davek, ki ga je odrajtati po 26²/₃% od hišne najemnine odvisni od nje 15% za vzdrževanje hiše, je tako visok, kakor ga ne plačuje noben drug davkoplačevalec. Ako tudi vpoštevamo iz osebne dohodnine prihajajoči odbitek 12-5% od odmerjenega davka, znaša davek še vedno 19-83%. To ni več ekonomično obdajanje, marveč je smemo po pravici imenovati: **konfiskacija imetka**. S tem pa je kršeno eno glavnih načel vsakega davčnega sistema. Najboljši dokaz za resnico te trditve je dejstvo, da tega davka v tako visoki izmeri ne pozna nobena druga država.

O nevzdržnosti tega položaja je prepričana tudi vlada. Finančni minister Korytowski v XVIII. finančni ministru Bilinski pa v XX. zasedanju drž. zbora sta vložila vladni predlogi za reformo hišnega davka. Korytowskijev načrt je v bistvu imel pred očmi kontingentiranje davka, to je določiti vnaprej gotovo vsoto, ki jo mora doseči davek in to vsoto porazdeliti na hišno posest: prebitek

nad kontingent pa naj bi se porabil v znižanje hišnega davka. Bilinski pa je nameraval polagoma znižati davek v 13. letih od 26²/₃% na 19%. Davčna prostost se skrajša od 12 na 6 let, za to pa opusti 5%ni davek od davka prostih hiš.

Ti vladni predlogi, ki pa ste ostali nerešeni v odseku, ste imeli dvojni cilj pred seboj: **davčno - politični in stanovanjsko - politični**. Stanovanjsko - politično lice je kazala zlasti Bilinskijeva predloga z vso predlogo označujočimi določbami za ustanovitev posebnega **stanovanjskega zaklada** iz dohodkov hišnega davka. Te določbe o stanovanjskem zakladu je kasneje povzel poseben zakon od 22. decembra 1910 št. 242 drž. zak. (Wohnungsfürsorgegesetz). Naloga teh od državne bogato dotiranih zakladov je, da z dovoljenjem kreditov podpirajo živahnost javnega in splošno koristnega gradbenega delovanja v svrhu zgradb malih stanovanj.

S tem zakonom pa seveda hišna posest ni nič pridobila. Morda sta ž njim vlada in parlament postala pravična stanovanjsko - politični svoji zadači, morda pravim, zakaj zakon je še premalo časa v veljavi, da bi mogli v praksi spoznavati njegove dobrodejne posledice; toda socialno-politična krivica sedanjega krutega obdajanja hišne posesti je prejkoslej ostala docela neublažena.

Vlada je ob predložitvi predloge o davčnih olajšavah za **»nove zgradbe«** in za zgradbe z malimi stanovanji v sedanji XXI. sesiji tudi kratkoma izjavila, da sedanjega časa ne smatra primernim, da bi izvedla temeljito reformo hišnega davka. Pripoznava sicer potrebo reforme, uvideva nedostatek sedanjega stanja hišnega davka, vendar je mnenja, da je za sedaj uvaževati le stanovanjsko - politično stran kake reforme. **Dokler nedostaje dovoljnega števila stanovanj, bi znižanje davka ne prišlo v korist najemnikom, ampak bi le zvišalo vrednost poslopij, okoristili bi se torej le hišni posestniki.** Tudi državne finance ne preneso izpadka na dohodkih, ki bi naravno nastal vsled znižanja davka; to v časih, ko mora država celo zvišati si svoje dohodke z zvišanjem raznih posrednih in neposrednih

pravil. K temu pride, da vlada računata z verjetnostjo, da bomo v bližnji prihodnosti primorani, da **revidiramo ves sistem donosnih davkov** v njega razmerji tako napram finančni potrebi države, kakor napram oni avtonomnih korporacij. Z vseh teh razlogov se vlada odloča, da za sedaj predlaga le delno noveliranje prava hišnega davka.

Ta vladna izjava izziva odgovor in polemiko. Zdi se mi, da je zlasti napačno misliti, da bi znižanje davka ne vplivalo na visokost stanovanjskih najemnin. Pa tudi, ako bi bila resnica, da bi se z znižanjem davka le zvišala vrednost poslopij, tedaj bi že to dejstvo samo po sebi bil povod več, da se mobilni kapital nalagaj v poslopijih. Stavbna delavnost bi se izdatno povišala, **število novih zgradb bi naraslo, a s tem bi se izboljšale razmere na stanovanjskem trgu sploh.** Zato se mi vidi circulus vitiosus, ako vlada trdi, da se ji vidi neprimerna doba, da bi znižala hišni davek, dokler traja nedostatek na stanovanjih.

Vsled tega z raznih strani pobijanja vladnega stališča smo torej doživeli le »delno noveliranje« v zakonu od 28. decembra 1911 št. 242 drž. zak. Zakon namerava davčnih ugodnosti za **nove zgradbe**, prizideke, poviške in prezidave sploh in za poslopja z malimi stanovanji še posebej. Naj navedem le glavna načela tega zakona.

Ugodnosti so dvojne vrste: **časne in trajne**. Nove zgradbe so polnih šest let proste davka, prezidave ravno toliko časa proste hišno - razrednega davka, davek od hišne najemnine pa se pri prezidavih za to dobo zniža na 5 odstotkov. Po preteku, te dobe pričenejo **trajne ugodnosti**: pri hišno - razrednem davku je odbiti eno desetinko, odnosno eno petinko postavkov po obstoječem tarifu, pri davku od hišne najemnine stopi v veljavo poseben tarif. Za Ljubljano n. pr. znaša pavšalni odstotek za vzdrževanje in amortizacijo, kakor doslej 15%, davčni postavki od čistega najemninskega donosa pa 19%, namesto dosedanjih 26²/₃%. Od kosmatega najemninskega donosa je torej odrajtovati 16-15% namesto dosedanjih 22-66%. Dosedanji iz osebne dohodnine dani od-

bitek 12-5% od odmerjenega davka — odpade.

Tudi prezidavo je imeti za »novo zgradbo« v smislu tega zakona, ako se je staro poslopje popolnoma porušilo ter se je novo poslopje potem zgradilo stoprav čez tri leta, ako je v novi zgradbi ploskovna izmera nadstropij izvzemši podstrešje enkrat in pol tako velika, kakor v starem poslopiju in slednjič, ako se je moralo staro poslopje podreti iz stavbno- ali zdravstveno-policijskih ozirov.

Pri hišah z malimi stanovanji je tarif z davčnimi postavki še ugodnejši, kakor pri hišah, ki nimajo kvalifikacije malih stanovanj. Za Ljubljano n. pr. znaša davčni postavki 17%, pri drugih poslopijih, kakor prej povedano 19%. Pri hišah z malimi stanovanji, ki jih grade juristične osebe v smislu zakona o stanovanjskem zakladu (Wohnungsfürsorgefond), se davčni postavki zopet znižajo in znaša n. pr. za Ljubljano davčni postavki samo 15%.

Hiše z malimi stanovanji so one, ki pride v njih dve tretjini od vsote talnih ploskev vseh prebivanju namenjenih prostorov na ala stanovanja. Mala stanovanja so pa ona, kojih prebivanju namenjena talna ploskev ne meri več nego 80 m².

V svrhu izračunavanja doklad je pri davku prostih in s 5% davkom obremenjenih poslopijih vzeti za podlago davčne postavke v smislu značenih tarifov, ako deželna zakonodaja ne sklene oproščenja doklad.

Zakon je stopil v veljavo 1. prosinca 1912, vendar je izrekel neko prehodno določilo za prvih pet let, to je incl. 1916. V teh letih dovršene **nove zgradbe** so še za dobo desetih let hišno - razrednega davka docela proste, davek od hišne najemnine se pa za to dobo zniža na 5%. Po desetih letih stopi takoj v veljavo po tem zakonu znižani tarif.

To so poglavitne misli najnovejše novele na polju hišnega davka. Spričo skoposti vlade ni bilo mogoče več doseči. Ako smo vzlic temu in vzlic pozivu drž. zveze Društev hišnih posestnikov vzprejeli v draginskem odseku obravnavamo in tam precej izpremenjeno vladno predlobo, storili smo to ponajveč s tega razloga, ker smo smatrali predlagano

noveliranje kot etapo do popolne reforme. Zlasti meščanski poslanci nismo mirovali. Z več strani so bili vloženi samostojni predlogi za reformo davka od hišne najemnine. (Dalje prihodnjije.)

Mestno gospodarstvo in „Slovenec“.

Glasilo deželnega odbora in S. L. S. izteza v svoji četrtkovni številki zopet umazane svoje roke proti mestnemu gospodarstvu. Piše namreč, da je mestno gospodarstvo v tolikem neredu, da ga narodnapredna stranka ni v stanu urediti.

»Slovenčevih« dopisov glavne lastnosti: očitati drugim, kar so sami zagrešili, so itak že splošno znane; njih geslo je in ostane: »le trdovratno obrekuje, nekaj se ti že verjame.«

V čem obstoja oni nered v mestnem gospodarstvu, o katerem »Slovenec« namiguje, seveda ne pove nič natančnega in sicer zato ne, ker je predobro prepričan, da nereda v mestnem gospodarstvu sploh ne more zaslediti. Spanje pravičnega krati mu dejstvo, da ima mestna občina danes — pomnimo dobro: **od zastopnikov »Slovenčev« stranke v občinskem svetu predlagani in na njihov predlog sprejeti proračunski provizorij**. Ta provizorij je bilo treba iz znanih razlogov podaljšati za dva meseca. S tem naj je dokazano, da ima napredna večina v občinskem svetu v svojem gospodarstvu toliko nered, da ni sposobna odpraviti ga in da vzame mesto Ljubljano vrag, če ji ne pridejo na pomoč »Slovenčevi« pristaši in strokovnjaki glede proračunskih provizorijev iz deželnega dvorca.

Ne za hudobne zavijače, temveč le za pametno misleče občinstvo, naj navedemo glede proračunskega provizorija to-le:

Proračun za leto 1913. izkazuje nekaj čez 200.000 K primanjkljaja, je bil v smislu določil občinskega reda že v mesecu novembru 1912 štirnajst dni javno na vpogled. Proti njegovi sestavi ni bilo od nobene strani nikakega ugovora. Tik pred glavno proračunsko razpravo v občinskem

LISTEK.

Vrnitev.

Črtica v dialogu. (Konec.)

Ernest: Komu je dobro? E? Meni? Se motiš! Umiram od dolgega časa in se morim med vami! To ste mumije, po dvatisoč let stare! Eh, pijmo! Pij, fant, z menoj! Pij! Eks! Do dna, moraš! Nevtegom!

Metod (prime kozarec in pije malo, se stresne): Ne morem več!

Ernest: Moraš! Eks! Na moje zdravje!

Liza: No, pij še! Metodek, dragec! Vidiš, ne more več!

Ernest: Mora! Vse! Ali boš, drugače te —

Metod (pije, izpije ves solzan): Kako je — slabo, hudo!

Ernest: Gospodična Mara, in zdaj še oni! Le brzo, da bo veselo, ha - ha! (Poje z neprijetnim glasom.) Samo da veselo, veselo je!

Mara: Jaz ne bom pila! Nisem kot vi, gospod Ernest!

Ernest: Ne? O, glejte, glejte, bomo videli! (Vstane, gre proti nji.) Zasišiš se trkanje.

Liza: Naprej!

Ernest: Le noter, moj boter! Hana (vstopi).

6. prizor.

Prejšnji, Hana.

Hana (zala, malo koketna gospodična): Klanjam se, gospoda! Kaj pa je, gospa Liza? Zakaj ste me poklicali? (Opazi Ernesta, utilne zbegana.)

Liza: Zdravo, Hana! Da nam boš delala družbo. Čim več nas bo —

Ernest (ji vzame besedo): Molči, stara! (Sladko): Le bližje, gospodična, le bližje! (Vstane in ji gre nasproti.) Sapralot, odkod se je pa ta vzela? Gospodična, očaran sem, naj vam pomagam! (Ji pomaga odločiti.)

Mara: Oh, Hana, lepo je, da si prišla! A kje si se zakasnila? Teško smo te čakali.

Hana (se ne briga za Ernesta): Bila sem pri gospe načelnici na čaju! Oh, kakšen otrok je še ona! V huzarija se je preoblekla in nas prestrašila, in potem je oponašala starrega patra, veš, naravnost krasno! Ona ima talent, čisto za igralko!

Ernest (jo je opazoval izbuljenih oči): Gospodična, divni ste! Naj sedem na vašo srčno stran! Povem vam, da sem omamljen, izgubil sem pamet in srce! Prisegam, da sem zaljubljen!

Liza: Ah, kako se šališ, Ernest! Gospodična bo užaljena!

Ernest (pije vedno po malem, je sedel na stran k Hani): Ti bodi tiho, stara! Kaj ne, gospodična lepa,

da ste malo moji? Dajte mi ročico! (Jo hoče priti za roko.)

Hana: Gospod, kaj pa vendar mislite? (Se obrne k Lizi): Kdo pa je ta gospod?

Liza: Ti še ne veš? To je moj dragi mož, naš očka, kaj ne, Metod? Kaj pa ti je? Zakaj se iokaš?

Metod (si briše oči): Saj se ne jokam.

Mara (govori tiho z Lizo, potem na glas): Ne, ne ostanem!

Liza (jo preprosi): Ne smeš me zapustiti same!

Ernest: Gospodična, evo me! Vstanem in prisežem, da vas ljubim! Krasno dete vesne mlade! Vi boginja duše moje in posoda zlata —

Hana (ga strmeče opazuje): Gospod, vi ste soprog gospe Lize! In kako govorite z menoj? (Se mu umika.)

Ernest: Kakšen soprog? Ne poznam nobene Lize! Vaš častilec sem, ki mi vaša lepota! (Jezik se mu opoteka.) Ti skrivnostna roža in dragocen emblem mojega srca! Poklekam —

Liza: Ernest, Ernest, dovoli je te šale! Nikar ne vznemirjaj gospodične!

Ernest: Molči! Kdo se briga zate! Pusti me! — Gospodična, poklekam in poljubljam vaše ročice in svojo trudo glavo polagam v vaše naročje. Milost, milost, srepa boginja, ne zavrz me!

Liza: Ernest, Ernest, dovoli je te šale! Nikar ne vznemirjaj gospodične!

Ernest: Molči! Kdo se briga zate! Pusti me! — Gospodična, poklekam in poljubljam vaše ročice in svojo trudo glavo polagam v vaše naročje. Milost, milost, srepa boginja, ne zavrz me!

Liza: Ernest, Ernest, dovoli je te šale! Nikar ne vznemirjaj gospodične!

Ernest: Molči! Kdo se briga zate! Pusti me! — Gospodična, poklekam in poljubljam vaše ročice in svojo trudo glavo polagam v vaše naročje. Milost, milost, srepa boginja, ne zavrz me!

Liza: Ernest, Ernest, dovoli je te šale! Nikar ne vznemirjaj gospodične!

Ernest: Molči! Kdo se briga zate! Pusti me! — Gospodična, poklekam in poljubljam vaše ročice in svojo trudo glavo polagam v vaše naročje. Milost, milost, srepa boginja, ne zavrz me!

Mara: Gospod Ernest, nikar se ne ponižujte! Ali se ne sramujete — in pred očmi svojega sina?

Ernest: Kdo zopet klepeče? Raglja, vešča, naj se ti zlomi jezik! Gospodična —

Hana (si ne ve pomagati in suje v stran Ernesta, ki kleči pred njo): Pustite me, gospod, jaz nisem —

Metod (se skriva za Lizo): Mene je strah!

Liza: Saj to je res že preveč, mili moj! Ernest, sedi k meni lepo, in se bomo pogovorili —

Ernest: Stran od mene! Hana, Hanica, ljubim te —

Hana (vstane in se ioka od jeze): Jaz grem, kaj mislite, gospod o meni? Jaz sem pošteno dekle! (Skoči po klobuk in gre.)

Ernest (plane za njo): Počakajte, gospodična, srce moje! (Hiti za njo, oba odideta.)

7. prizor.

Prejšnji, brez Hane in Ernesta.

Mara: Kaj sem ti rekla, Liza? Liza: Saj ni tako hudega! Nekoliko je vinjen in razburjen.

Mara: O, ne samo nekoliko! Veš, z njim ne bo nič! Boga zahvali, ako gre in se več ne vrne.

Liza: Ti ga sodiš prehudo! Šali se je, in ta Hana pa tudi nič ne razume.

(Zunaj se zisliš ropot, vrata se trdo zapro.)

Mara: Kaj pa je to?

Metod: Strah me je!

Liza: Ne boj se, saj si pri meni.

Ernest (se vrne, raztrgan ovrtnik, rdeč na licu.)

8. prizor.

Prejšnji in Ernest.

Ernest: Ti presneta podlasica, kako me je! Naravnost znamenito! Ampak krasno dekle je še to, bogme, nisem še kmalu našel nje enake.

Liza: Sedaj pa sedi k meni, dragi moj! Metod, tvoj sinko, ti bo povedal lepo pesmico.

Ernest: Moj sinko, kakšen sinko, kje je, stopi sem!

Liza: Metod, stopi k očku in povej!

Metod (trepetaje se približa): Očka mili —

Ernest: Jaz — tvoj očka? Ali si nor? Vrag ga vedi, kdo je tvoj oča! Stopi bližje, pokaži se! (Zgrabi ga za roko in gleda v obraz.) Oči imaš kot sova, vrat kot sin obešenčev.

Liza: Ali, Ernest! Nikar tako, pomisli, da si otrok vse zapomni.

Ernest: A tako! Saj res! Povej mi, fant, lepo po pravici mi povej, kakšni gospodje pa zahajajo v vas k tvoji mami? Ali imajo sablje?

Metod (se joka).

Ernest: Hitro povej, mali lopov! Zakaj tajiš?

svetu pa je predlagal zastopnik L. S. S., naj se sklene proračunski provizorij, utemeljujoč svoj predlog s tem, da je poliskati novih virov v pokritje primanjkljaja, ne da bi bilo treba povišati občinske doklade. Ta predlog je bil tudi soglasno sprejet.

»Slovenec« dopisnik očita finančnemu odseku občinskega sveta brezbrzičnost, češ, da v vseh treh mesecih provizorija ni imel nobene seje. Vsaka seja proračunskega odseka v prvih treh mesecih letošnjega leta bi bila le nepotrebna potratna časa iz enostavnega vzroka, ker je treba pri sestavi temeljitega proračuna vsaj približno poznati glavne potrebščine dotičnega leta, kar pa letos še tudi danes ni mogoče. Podržavljenje mestne policije in kar je s tem podržavljenjem v zvezi, se je namreč zavlačevalo od dne do dne; vrhutev tudi člani pragmatičnega odseka, ki so po večini tudi člani proračunskega odseka, kljub neumornemu delu niso mogli prejeti korčeti uradniške službene pragmatike, kot koncem meseca marca. Do danes pa tudi še ni sprejeta v občinskem svetu službena pragmatika za pomožne uradnike, sluge in druge nižje uslužbenice.

Iz tega razlogov bo morala gospoda okolo »Slovenca« vsekako še nekaj tednov potpeti. Čim bo dana podlaga, bo skrb proračunskega odseka, da spopolni proračun, pri katerem se bodo drage volje vpoštevale tudi nasveti nasprotnih strank, če bodo — pametni.

Koncem svojega članka pravi »Slovenec« dopisnik, da je »lahko mogoče«, da bodo deželne finance v redu tekom enega leta, — kedaj pa da bodo v redu finance ljubljanskega mesta, o tem da si naj belijo glave dr. Triller et consortes. Kakor smo trdno prepričani, da bodo mestne finance prej kot v dveh mesecih urejene, tako smo tudi prepričani, da bodo deželni odbor nad ureditvijo svojih financ še mnoga leta ugibal, modroval in — obupaval.

Vodopravno obravnavo glede hidroelektrične centrale ob Ljubljani je tudi porabil »Slovenec« v to, da očita upravi mestne elektrarne velikanski nered, češ, da vodi take račune, da se v njih neben človek ne spozna. Prepričali smo se, da so letni računi tako mestne elektrarne, kakor sploh vsi mestni letni računi v vsakem oziru pravilni in natančni; če se pa »Slovenec« dopisnik v njih ne spozna, je to njegova krivda.

Torej gospodar okolo »Slovenca«! Gospodarstvo mestne občine se spravi v red takoj, čim bo rešen proračun in to se zgodi gotovo v toku dveh mesecev, ker finančni odsek bo vedel najti pot za odpravo po magistratu izkazanega primanjkljaja, ki ne sega, kakor oni deželni proračuna, v milijone.

Bojkotiranje Avstrije.

Srbska trgovska in obrtniška zbornica v Beogradu je 10. t. m. sklenila bojkotirati vse avstrijske blago. V dotični resoluciji je rečeno, da je bil storjen ta sklep v izraz ogorčenja nad postopanjem Avstrije proti Srbiji in Črni gori. Sklenilo se je obvestiti vse srbske trgovce in industrijalce, naj opuste vse kupcijske zveze z Avstrijo. Izmed trgovcev in obrtnikov se sestavi poseben odbor, ki naj izdela natančen načrt za bojkotiranje avstrijskega blaga. »Narodni Listi« poročajo, da bo bojkotirano vse avstrijsko blago, ne izvemši češkega. Sicer so na Dunaju in v Pešti zelo razkačeni, vendar pravijo, da

Liza: Pusti vendar uboška! Kako naj ti pove, ako ne more! (S solznim glasom): Ernest moj, dragi, vedno sem te ljubila, samo tebe, in drugi moški ni prestopil praga moje srca — Ernest moj, mili —

Ernest: Ne laži, kdo ti verje! In ti lopov, se hliniš kot tvoja mati! Na! (Sune ga v prsi, da se deček zgrudi na tla.) Na! (Brne ga z nogo.)

Liza: Kaj delaš, Ernest!? To je greh, ravnat tako s svojo krvjo! Mara: Ven, gospod, jaz tega ne morem gledati!

Ernest (vzame klobuk in sukno): Sam grem in ne boste me več videli. No, posveti mi, stara devica, ha - ha - ha! (Odide, Mara s svetilko mu sledi.)

9. prizor.

Temna soba, Liza in Metod sama. Liza: Pojdi k meni, sinko, sam mrak je okoli mene in v meni. Tiho, tiho! Zaprla bom oči in v dušo te gledala, sin moj, da ne vidim noči, ki naju obdaja.

Metod: Kaj ne, da se več ne vrne, očka?

Liza: Nič več se ne vrne. (Objameta drug drugega in ihtita.)

Zagrinjalo.

G.

sklep ni preveč nevaren in se ne bo dal izvršiti.

Vojna na Balkanu.

Blokada.

Vsa črnogorska obal je zaprta, Črna gora odrezana popolnoma od ostalega sveta ne samo na morsk strani, marveč tudi proti severovzhodu. Vse to samo za to, da bi kralj črnogorski izjavil, da se odpove svojim zahtevam po Skadru. Toda do danes kralj tega ni storil in velesile same nimajo dosti upanja, da bo izrekel te važne besede. Zato mu ponujajo denarja, mnogo denarja, 20 milijonov, 50 milijonov, obe svoti se imenuje. Kralj pa še ni odgovoril in pričakovati je, da ne bo odgovoril, marveč se molče uklonil zahtevam velesil. Na velesilah je potem, da razumejo to molčanje. Toda kolikor poznamo diplomate, bodo molčanje zopet napačno razumeli.

Glede pridržanja kraljeve jahte »Rumija« poročajo iz Soluna še sledeče: Kraljeva jahta je že od začetka služila transportnim svrham. Zadržala jo je avstrijska torpedovka »Scharfschütze«. Kapitan »Rumije« je nato izjavil, da se ne more vrniti, ker nima niti premoga niti vode na ladji. Prisilili so nato jahto, da se je zadržala zraven avstrijske vojne ladje »Fran Ferdinand«. Preiskava je nato dognala, da je imela »Rumija« dosti premoga in dosti vode. Nato je dobila »Rumija« nalog, da mora ostati zunaj črte onih ladij, ki blokirajo črnogorsko obal. »Rumija« je odpeljala ter se obrnila proti Draču. V soboto sta se bližali vojnim ladjam blokade neka jadernica in neki italijanski parnik. Tudi parnik »Ungaro-Croate« »Vilam« z velikimi množicami slanine za Bar se je moral odpeljati v Drač.

V Kotor je dospel v soboto tudi Lloydov parnik »Postojna«, ki vsled blokade ni mogel pristati v Sv. Ivanu, kjer bi bil moral izkrcati več srbskih častnikov, ki jih je pripeljal s Krfa. Na višini izliva reke Drin je dobil parnik od francoske vojne ladje »Edgar Quinet« sporočilo, da je obal blokirana. Parnik je sedaj dospel v Kotor ter čaka tam na naročila z Dunaja, kaj naj se zgodi s srbskimi častniki.

Med tem so pač sovražnosti proti Skadru prenehale, ni pa prenehalo obleganje. Srbska vlada je, kakor poročajo z Dunaja, zapovedala generalu Bojoviću, da ustavi sovražnosti proti Skadru. Brzojavka pa ne pravi, da ima general Bojović nalog, vrniti se s svojo vojsko v domovino. To bi bila tudi neizvedljiva naloga, ker imajo Srbi pred Skadrom sila mnogo oblegovalnih topov, ki jih nikakor ne bi mogli spraviti čez gorovje, vsled česar se jim mora zopet odpreti pot na morju, da jih spravijo v Solun in od tam v Srbijo. Pa tudi takrat, če bi velesile v to privolile, bi ta transport ne šel hitro, zlasti pa bi bil skoraj nemogoč, dokler velesile ne garantirajo za Esad pašo, da odhajajoče srbske vojske ne bo napadel s hrbita. Tudi to je ena izmed težkoč, ki jih dalekovodni diplomati niti slutili niso. Srbi in Črnogorci morajo tedaj ostati pred Skadrom in čakati, da velesile popravijo, kar so diplomati zagrešili. In srbski in črnogorski topovi ne bodo molčali pred Skadrom. Kadar bo poskusila kaka četa prodrati iz Skadra, bodo morali zagrmeti topovi in bodo zapele strojne puške. Ali bodo tudi to smatrali za sovražnosti, kar je vendar samo samoobramba? Mogoče je vse.

Kakor se je izrazil general Bojović, je posadka Skadra sila močna, vsled česar bi našel generalni naskok Srbov in Črnogorcev najbrže hud odpor. General je te dni inspicial cel oblegovalno črto in je končno odsvetoval od takojšnjega generalnega naskoka, dasiravno so vse glavne ovire že odstranjene. General Martinović sam izjavlja, da preostaja samo še generalni naskok na zadnje okope. Na Brdici je položaj neizpremenjen. Na Malem in Velikem Bardanjolu sta si sovražnika že prav blizu. Taraboša še ni bilo mogoče zavzeti, Črnogorci pa delajo z vso silo na zadnjih pripravah za generalni naskok. Kljub temu vedo vsi črnogorski vojaški krogi, da trdnjave ne bo mogoče zavzeti z enim samim naskokom. Te dni so postavili pred Skadrom celo še zadnje velike topove.

Srbska skupščina.

Sobotna srbska skupščina je sprejela po kratki debati zakonsko predlogo, s katero se zaradi pomankanja častnikov določa, da se sprejme odslede namesto 30, letno sto učencev v vojaško akademijo.

Skupščina je nato obravnavala predlogo o naknadnem kreditu 60 milijonov dinarjev, ki ga je zahtevala vlada.

Finančni minister Paču je izjavil, da se bili bratje, ki so v vlada

zahtevala lani oktobra, preračunjeni za vojno, ki bi trajala tri mesece, in za vojsko 320.000 mož. Nepriznava podaljšanje vojne in izredno razširjenje srbskih vojnih operacij tudi na bojišče zaveznikov pa sta provzročila mnogo večje stroške.

Izredni kredit 60 milijonov dinarjev naj se porabi za pokritje večjih vojnih stroškov do demobilizacije in za potrebe zavzetih pokrajin do konca tega leta. Demobilizacije ni mogoče odrediti, predno se ne sklene mir, kar je pričakovati tekom enega meseca, in predno se ne rešijo vprašanja meje med zavezniki.

Voditelji opozicijskih strank so izjavili, da dovolijo kredite, ker so potrebni za narodno delo.

Predloga se je nato sprejela v prvem branju.

Vladni organ »Samouprava« pravi glede vprašanja vojne odškodnine, da je morala Srbija za časa vojne preživeti 300.000 mož, kar znači z izgubami na vojnem materialu in konjih 300 milijonov dinarjev. Razen tega je izgubila Srbija 30.000 prvovrstnih delavcev in bi morala prevzeti v zavzetih pokrajinah za 200 milijonov turškega državnega dolga. Tudi bi morala plačati Srbija penzijo za rodbine padlih in za invalide mnogo let celo vrsto milijonov.

Štajersko.

Iz Rajhenburga. (Politično in gospodarsko društvo »Kres«) je priredilo v nedeljo jutraj pri Leskošku javen društveni shod. Vodil ga je vrlo delavni društveni predsednik Pavlovič. Urednik Janko Lešničar iz Celja je zborovalcem v poljudni besedi razkladal nekatera aktualna domača politična vprašanja ter se dotaknil tudi vojnih dogodkov na Balkanu. Na predlog nadučitelja Jamšek a se je poslala s shoda brzojavka štajerskemu namestniku Claryju, v kateri se mu slika posledica vremenske katastrofe in se ga prosi primernih odredb za cenitev škode in za pomoč revnemu ljudstvu. Na predlog urednika V. Spindlerja iz Celja se je sprejelo več sklepov, med njimi tudi ugovor proti obstrukciji klerikalnih deželnih poslancev v času, ko je ravno v gospodarskih korporacijah treba pozitivnega dela, dalje ugovor proti skandaloznim obratnim razmeram na železnični progi Zidani most - Zagreb in ugovor proti postopanju brežiškega davčnega inspektorja Fischerederja. Shod je lepo in mirno potekel; udeležba pa je trpela vsled slabega vremena. Društvo »Kres« bo priredilo prihodnjo nedeljo agitačne shode v Sevnici, Zabukovju in na Blanci. Število članov se povoljno množi. Le krepko naprej!

Iz Obreža pri Središču nam pišejo: Pri občinskih volitvah v Obrežu-Grabah so prodrli naprednjaki na celi črti. V tretjem razredu so dosegli nad 80 glasov večine, v drugem šest, volitev v prvem razredu pa se klerikalci niti udeležili niso. S tem je klerikalni načrt, da bi se »liberalno« Središče izoliralo, začasno pokopano.

Iz Vojnika. (Ogenj v šoli.) Minulo nedeljo je začelo v šoli na Ljubecni goreti. Že pred daljšim časom je morala pasti kaka iskra iz železne peči v strop in je tam tako dolgo tlelo, da je začelo minulo nedeljo s plamenom goreti. Nadučitelji so s pomočjo sosedov še ogenj srečno zadušili, drugače bi bila cela šola v nevarnosti. V enem razredu, kjer je ravno gorelo, pa se je vendar vsul strop v spodaj ležečo konferenčno sobo. Škode bo okoli 1000 K.

Dramatično društvo v Mariboru. Letošnja ne posebno razveseljiva sezona se zaključuje v nedeljo 20. aprila z narodno igro »Rokovnjači«. To je 60. predstava, ki jo vprizori društvo po svojem 4 letnem obstanku. Z njo se je pred 4 leti po daljšem premoru začelo delo na polju dramatike in ž njo hoče društvo zaključiti svoje trdopolno 4letno delovanje. Želeti bi bilo, da bi bil zaključek tak, kakor je bil začetek, ko je bila dvorana nabito polna. Začetek predstave točno ob pol 8. zvečer.

Koroško.

Celovec. Zrakoplovstvo in dr. Brejc. Dne 10. aprila vršilo se je zborovanje interesentov v svrhu ustanovitve deželne komisije za avstrijsko zrakoplovno brodogradnjo. Predsedoval je knez Henrik Orsini-Rosenberg, ki je v kratkem nagovoru slikal pomen takega brodogradnje za Avstrijo. Že nekaj dni prej vršilo se je tozadevno predavanje. Govorilo se je tudi že o tem, da bi bilo obrežje vrbskega jezera za razne poskuse zrakoplovstva jako pripravno. Zato je prišlo k temu zborovanju precej

gospodov iz vojaških in športnih krogov, dalje zastopniki raznih odborov za tujski promet, nekaj županov itd. Pri zborovanju volilo se je najprej v predsedstvo gospode: kneza Rosenberga kot predsednika, dež. predsednika kot prvega in dež. glavarja kot drugega podpredsednika. Pri volitvi odbora nastopil je tudi g. dr. Brejc, ki je prišel z g. monsig. Podgorcem. Zahteval je, naj se voli v odbor tudi profesor in odbornik družbe sv. Mohorja Kotnik, češ, da kot Korošek pozna posebno Spodnjo Koroško. Predsednik se je temu protivil, češ, da se predlog dež. vlad. svetnika Rainerja že ozira na razne razmere in da odbor še lahko kooptira druge gospode; on gotovo nič ne bo imel proti temu, če ima profesor Kotnik voljo in sredstva za sodelovanje. Dr. Brejc pa je na to zahteval takojšno izvolitev in dosegel seveda tudi tukaj blamažo, ki ne pade samo na njega — on jih je v politiki vajen — ampak kakor po navadi na vse koroške Slovence! Komaj nekaj rok se je vzdignilo — na kar je s Podgorcem jezen in osramočen takoj ostentativno zapustil dvorano. Hotel je doseči uspeh tam, kjer nam najmanj hasne pri naših razmerah in kjer ga najmanj potrebujemo. A za reklamo bi bil tudi ta uspeh dober in koroški Slovenci bi bili za nekaj let zopet rešeni. V krogih zborovalcev je prof. Kotnik čisto neznana oseba; prej bi bil prodril kak starejši splošno znani ev. tudi slov. duhovnik, ki ne bi bil nastopil kot kandidat dr. Brejca. Stara pesem — kakor pod vodstvom klerikalcev povsod. Vso moč imajo v rokah, a na Koroškem je slabše kot nekda in v nobenem oziru se nam ni pomagalo. Samo hipni efekti iščejo za reklamo na Koroškem, kakor na Štajerskem in Kranjskem. Ta slučaj nam znova kaže nemško nestrpnost in zagrizenost, obenem pa tudi klerikalno nestrpnost in reklameželjnost.

Nemškutarske občine in nemški »Schulvereine«. Nemškutarske občine Grabstaj, Podkloster in Grebini so pristopile k »Schulvereinu« kot ustanovni člani in so plačale po 50 K ustanovnine. Dobro, če so Slovenci tako kratkovidni in to pripuščaj. Posledice bodo trpeli sami. Neumljivo pa nam je, da smejo nemškutarske občine z javnim denarjem občinarev zalagati taka nemška politična bojna društva, med tem ko bi slovenska občina ne smela dati niti par kron za slovensko kulturno društvo.

Borovlje. Na tukajšnjem kolo-dvoru je trčil tovorni voz, katerega je lokomotiva povodim premikanja potisnila čez prelaz, v tovorni voz tovarnarja Ivana Stangla. Voz in konj sta težko poškodovana, hlapec Matija Manak pa je dobil lahke poškodbe.

Ponarejene krone krožijo še vedno po Celovcu in okolici. V soboto so dobili ponarejeno krono celo v filijali avstro-ogrskke banke. Oddal jo je baje neki trgovec z južnim sadjem. Policija je mnenja, da so ponarejene krone in tudi ponarejeni petkronski tolariji, katerih več so dobili pred kratkem, importirani iz inozemstva, bržkone iz Italije.

Nesreča pri delu. V okolici Volšperka je zapeljal sin posestnika Kvendlerja težak voz slame kljub opominom očeta, da naj obstoji pred skednjem. Ko je bil voz na skednju, se je udril strop in konj in voz sta padla tri metre globoko v šupo. Voznik se je rešil. Škoda je precejšnja, konja so morali pobiti. Konj je bil vreden 1100 kron.

Primorsko.

Blamaža goriških laških magistratovcev. Lansko leto v oktobru je priobčila »Soča« več člankov, v katerih je brezobzirno ostro obsodila postopanje laške gospode na goriškem magistratu, zlasti glede falzifikacij v volilnem imeniku, v katerem je bilo izpuščenih okoli 500 upravičenih slovenskih volilcev, in glede falzifikacij pri ljudskem štetju. Posebno hud poper za laške magistratovece pa je bil članek »Magistratni juristi na delu«. Lahi so tožili, uvedla se je občirna preiskava. Med preiskavo je prišel z Dunaja velik elaborat o ljudskem štetju in vladni zastopnik je priznal sam, da je iz imenika izpuščenih približno 400 slovenskih volilcev. Konec te preiskave, o kateri so si obetali goriški laški magistratovci, da zada goriškim Slovincem osoden sunek, pa je sledeči: Urednik »Soče« je dobil od okrožne sodnije v Gorici sklep, da je kazensko postopanje proti »Soči« ustavljeno. Hud poper je to, strašno mrzel poliv na goriške Lahe, toda še hujši tuš bi bili dobili, če bi se bila vršila obravnava in hvaležni so lahko, da jih je zadel od dveh pretečih blamaž manjša.

Sankcionirani zakoni. Cesar je sankcioniral zakonske načrte, katere je sprejel goriški deželni zbor in si-

cer zakonu glede delitve skupnih zemljišč, glede varstva planin in pospeševanja planinstva in glede zlaganja gospodarskih zemljišč, in je izdal obenem pooblastilo za sklep pogodbe v zadevi namestitve geometrijskega osobja za ograrske operacije.

Afera Rozina. Rozina se je zglašila na sodišču. Znano je, kakor smo že poročali, da je izginil svoječasno iz Gorice bivši oficijal pri okrajnem šolskem svetu in da so konstatirali pri natančni preiskavi velik primanjkljaj v blagajni. Primanjkljaj znaša baže okrog 80.000 kron. Aretirali so kot sokrivca tudi profesorja Finžgarja, bivšega okrajnšolskega nadzornika. V soboto jutraj pa se je javil sodišču pobegli Rosina. Oglašil se je kar pri slugi in izrekel željo, da ga odvede v zapor. Sedaj sta v preiskovalnem zaporu Rosina in Finžgar. Uvedla se je občirna preiskava. O njenem uspehu bomo svoječasno poročali.

Aretacija. V goriške zapore so pripeljali iz Srbije 34 letnega Alojzija Križniča iz Kanala, ki je nedavno pobegnil. Obdolžen je goljufije, ki dosega vsoto 30.000 kron.

Oproščena šansonetka. Meseca januarja so aretirali v Gorici laško šansonetko Rino Salvettijevo zaradi razžaljenja Velikanstva. Proti kavčiji so jo izpustili. Vršilo se je dosedaj že več obravnav, pri zadnji obravnavi v peček, pa je bila šansonetka oproščena, posebno zaradi tega, ker si izpovedbe prič zelo nasprotujejo.

Zaplenjeno mleko. V Gorici so zaplenili 35 litrov mleka, ki je bilo namenjeno za žensko bolnišnico. Mleko je bilo močno mečano z vodo.

Urad za posredovanje pri kupčiji z živino namerava ustanoviti deželni odbor goriški.

Za povzdigo ribarstva. Iz Gorice poročajo, da je deželni agrarni inštitut v razne vode v provinci razdelil okoli 150.000 mladih postrvi. Za refo postrvi bodo napravili pri Ronkih poseben umeten ribnik.

Bosanski izseljenci. Kakor smo že poročali, je pripeljal Lloydov parnik »Gastein« iz Soluna zopet 257 bosanskih Mohamedancev - begunov v Trst, da jih naseli avstrijska vlada zopet v Bosni. Na potu iz Soluna je umrla vsled onemoglosti neka ženska. Potopili so jo v morje. Obolelo je več oseb, med temi dva za kozami. Tako je sedaj v pomorskem lazaretu v Trstu 10 Bošnjakov bolnih za kozami, 7 pa za legarijem. Parnik »Gastein« je dobil v soboto popoldne libero pratio.

Mesto Kotor in vojna uprava. Mestna občina kotorska je sklenila svoječasno, da zgradi mestno planarno. Zgradbo planarne je oddala občina neki benečanski tvrdki. Ko so bila pripravljala dela za zgradbo že gotova in so že prišli zidarji na vrsto, se je oglašila vojna uprava avstrijska proti nadaljevanju zgradbe, češ, da ne dovolj, da bi gradila planarno laška družba. In delo se je ustavilo. Benečanska družba pa je zahtevala od mestne občine vsled tega 80.000 kron odškodnine. Pričela so se pogajanja in končno je določilo razsodišče tvrdki 47.000 K za že izvršena dela. Mestna občina pa se je postavila na stališče, da se ji godi krivica. Plačati mora tak znesek, zakrivila pa ni ona nič. Vsled tega je šel državni poslanec dr. Vuković k vojne-mu ministru, da posreduje med občino in vojno upravo in da reši občino tega bremena. Zadeva sicer še ni rešena, vojno ministstvo ni dalo pozitivnega odgovora, pač pa ni bilo proti temu, da bi se občina, če že ne popolnoma, saj deloma razbremenila tega dolga.

Pomanjkanje vode v Dalmaciji, posebno pa na otokih postaja vedno bolj občutno. Vojna mornarica je poslala v svrhu dovažanja pitne vode na otoke, na katerih vlada že delj časa huda suša, parnik »Najade«.

Slovenske izobrazence na Koroško!

Ta klic je danes, ko se pripravljajo veliki politični preobrti, mogoče najbolji na mestu. Kamor se ozremo na mejo, povsod zdihuje velika masa slovenskega ljudstva pod uničevalnim nemškim jarmom. Hočeš — nočeš, — moraš na Koroškem biti Nemec, sicer ti slaba prede.

Umetno nemštvo, podprto s Südmavkovimi tisočaki že buta ob skale ponosnih, — danes še slovenskih Karavank. Na vznožju istih, v krasni Rožni dolini, je pa na delu ves janičarski mob, ker je plačan s kronicami nezavednih Slovinccev. Vsa umazana, še tako krivična sredstva niso preslaba, da jih ne bi vporabili nemški kričarji, »Volksrat«, proti slednjemu zavednemu Slovencu in vlada dela tudi z vseni silami proti Slovincem.

Ali se pa tudi upirajo koroški Slovenci temu navalu? Nikakor ne! Nimajo tiste zaslonbe, katero bi po-

trebovali, da bi se zamogli sploh držati v narodnih pozicijah. Smelo lahko tudi trdimo, da ni 5% Slovencev na Koroškem, kateri bi se res zavedali svoje narodnosti in znali isto tudi varovati. Organizatorje na Koroškem, kateri se res kaj potrudijo, lahko na prste seštejemo, in še to so le redki posamezniki, ki niso od nikogar odvisni. Edini slovenski ljudski zastopnik v parlamentu, ni kos svoji nalogi pri najboljši volji; dostikrat so mu vezane tudi roke, da se ne more prosto gibati.

Med tem, ko izumira slovenska zavest, se toliko bolj krepko razvija socializem. Umevno je, da imajo socialni voditelji veliko lažjo organizacijo, ker je med ljudstvom zelo razširjeno socialistično nemško pisano časopisje in knjige, med tem ko se posebno mlado slovensko ljudstvo le malo zanima za naše časopise. Temu ni vzrok le to, da se ljudstvo v šolski dobi premalo uči slovenščine, ampak slov. ljudstvo ne veruje, da pride še kdaj na Koroškem do svojih pravic — do svojih materinskih idealov, ter raje svojo mladino neposredno odvrta od materinega jezika.

Ali je še katera pomoč tem tisočem Slovencev? Ali bode pustil slovenski narod, posebno rodoljubi v Ljubljani, da bodo izginili poslednji sledovi slovenstva na Koroškem?

Je še pomoč in sicer po našem mnenju edina, da se vrže slovenska inteligenca z vso silo na Koroško. Stevilni narodni bojevniki bi imeli na Koroškem dosti dela pa tudi dosti zaslužka, ker naše ljudstvo redi stotine nemških paš. Omenimo samo en slučaj: V slovenskem delu Koroške, kjer je trg s popolnoma slovensko kolicno, manjka slovenski zdravnik in slovenski odvetnik, katere dva bi imela cvetočo bodočnost. V trgu samem je mogočno razvita trgovina in industrija.

Naj zadostujejo te besede za danes. Upajmo, da se bode pričela slovenska javnost končno vendar bolj zanimati za Koroško. Vi pa, koroški bratje, ne mečite orožja prehitro stran, kajti, še je upanje, da zasije svetlobo svobode za teptano ljudstvo v bližnjem Gorotanu! — — — k

Dnevne vesti.

Bojimo se! »Dan« je to stakel in v svoji prebrisaniosti je še celo dvohal, da se bojimo »Dneva«, »Preporoda« in »Jugoslovanstva«. Poslej se nam dostikrat ni videlo vredno, pričakati se z omenjenim nedvisnim dnevnikom, ker nam ni prav nič na potu, in ker nas dolga neslanost, ki največkrat polni plitve njegove predalčke, nič ne stanejo. Prepuščali smo list njegovi bahati samohvali in brezodnosni samoreklami, dobro vemo, da pride konec — in sicer prav negativen konec. Tu in tam pa moramo vendarle vmes poseči, in to takrat, kadar razvija listič nazore, katere v slovenih resna politična stranka nikakor zastopati ne sme in ne more. Kajti se nam je dotakniti našega strahu pred »Jugoslovanstvom«, ki se veselimo zmaga svojih bratov v Balkanu in iz sreče jim želimo, da se sedaj, ko bo s Turčijo sklenjen mir, med sabo ne raztepijo in razgrijo. Za nas pa ima »Jugoslovanstvo«, kolikor ga pišemo na svoj prapor, pomen, v kolikor se da tistiti v meje naše monarhije. To stališče mora danes vsaka resna in pametna stranka zastopati, kar pa sega čez kvir tega stališča, je prismojena politična otročjost. In radi tega smo morali nastopiti proti »Dnevu«. Kajer vse kaže, se hoče neka jetična »klica« »Jugoslovanstva« poprijeti za posebne svoje namene in v posebno svojo reklamo. Gospodje te klišeje utijo, kakor bi sedeli na Triglavu. Prav nizko doli pa kleči ponižni naš glavar, ter miho ječi: Gospodje, ne predstavljajte me in tudi ne moje dinastije! Ponosno pa odmeva s Triglavom: »Kaj nam mar cesar in dinastija, mi vemo, da Avstrija propada, in da moramo svojo politiko urediti tako, da smo pripravljeni, da v tistem osebnem trenutku iztrgamo Slovence iz krempljev Nemčije in Lahov.« Vse kar je prav, da si še tudi lahko reklo, čemu se nad takimi oslamljami razburjate? Te politične žabice, ki razglajo v »Dnevu«, si pač mislijo, da se bo dala Avstrija tako razrezati, kakor se razreže torta na krožniku. Eden si vzame nož, pa si odreže svoj kos in odide v božjem meniu. Drugi pa ravno tako! Dobro! Ti politični paglavčki res ne vejo, kaj hočejo. Pred vsem ne premislijo, da bi tedaj, če bi res Nemčija in Laško kdaj mogli svoje kremplje stezati po naših slovenskih pokrajinah, ti dve državi se prav hitro spoznale, in da bi jima potem celo Jugoslovanstvo, naj je združeno pod Petrom ali Nikolajem, ne moglo obra-

niti, da storita z nami kar hočeta. Takrat bi bil finis Sloveniae, kar je zopet čisto gotovo! Čekanja v »Dnevu« tega položaja izpremeniti ne morejo. Z dvojnega stališča pa moramo z vso odločnostjo, in sicer v imenu slovenske napredne stranke proti takemu brezmišelnemu pisarjenju nastopiti. Pred vsem se spomnimo mladine, ki je pristopna najhujšim ekstremom; bolj če je kaka politična stvar abnormalna, bolj se ji dopade! Naj se je tedaj polaste take in enake ideje! Naj se začne pripravljati na »razpad« Avstrije! Kaj takega se v »Dnevu«, ko je pisec skrit v blagodejnem zatišju za slavnim redakterjem, da brez nevarnosti pišati. Naj pa začne o tem govoriti naša mladina, ki svojih besed na tehtnici ne polaga, potem se bode polnile ječe in uničevale se bodo eksistence! To bo edini uspeh, kojega »Jugoslovanstvo«, špekulajoče na razpad Avstrije, more doseči! Na dragem mestu pa ni prezreti, da veljajo taki in enaki pojavi, o katerih mi sodimo, da s nekeke otročje predpustne šale, na gotovih mestih za resen izraz mišljenja, ki preveča slovenski narod, ali pa saj posamezne slovenske stranke. Končno se bo država tudi branila, in godilo se nam bo, kakor se godi ogrskim Slovkom. Ali pa še huje! In kadar pride usodepolni »Dnevov« trenutek, takrat ne bo ničesar, kar bi mogla Nemec in Laici dobiti, takrat nas sploh več na svetu ne bo! Resnica je namreč, da so take kozlarije, kakor jih piše »Dan«, enake blagodejnemu dežju, ki pada na germanizatorične nasade avstrijskih vlad. — To smo hoteli povedati. O krivljenju hrbita ne bomo govorili. Pač pa so »Dnevci« tisti, ki stavljajo avstrijski vladi na razpolago zadnji del svojega telesa. Pri tem pa omejeno vlado naravnost prosijo, da naj pograbijo brezovko in da naj ji do črne ošvrka! V tem obstoja dela njihova politična modrost! O »Preporodu« prihodnjosti!

Nemci se združujejo. V soboto je bil na Dunaju shod volilcev, ki so ga skupno priredili nemški nacionalci in krščanski socialci. Državni poslanec dr. Wichte in kršč. socialni prvak Steiner sta se oba zavzemala za volilno zvezo teh dveh strank in dr. Schreiner, spodeni minister ter eden najbolj divjih nemških nacionalcev je tej zvezi predhodimovcev z ultramontaniz dal svoj blagoslov. Rekel je, da se ta zveza med brati ne sme več razdreti, da je sklenjena za boj zoper slovensko in rdečo nevarnost in da je vprašanje, ali svobodoljubljen, klerikalen ali krščansko-socialen le vprašanje časa, češ, enkrat pride val svobode visoko, potem pride zopet nizdol. Če razberemo iz teh donečih fraz jedro, spoznamo, da se hočejo Nemci združiti na boj zoper Slovence in na boj zoper socialne demokrate. V boju zoper Slovence so Nemci itak vsi edini, vsaj več ali manj, a z združenjem hočejo doseči uspehe proti socialnim demokratom in v ta namen hočejo tako krščanski socialci kakor predhodimovci odnehati od svojih vodilnih načel. Iz tega združevanja onih nemških strank, ki sta si bili časih najbolj nasprotni, spoznamo, kako velikansko važnost pripisujejo nemški klerikalci narodnemu vprašanju. Nemci imajo vse kar hočejo, a vendar so se celo najhujši sovražniki združili zoper slovenski nacionalizem in zoper socialnodemokratski internacionalizem. Narodnost čez vse! A zdaj pa pogledimo na Slovence. Tu ni treba nobenega združevanja, nobenega popuščanja, nobenega kompromisa — klerikalci imajo vso moč v rokah in ni drugega ni treba, kakor da vporabijo svojo moč v prid slovenstvu. Nihče ne zahteva od njih ne žrtve ne mandatov, nič se ne zahteva od njih drugega, kakor da store svojo narodno dolžnost. A dočim smatramo v vsakem oziru saturetani Nemci, da morajo drug drugemu doprinesti žrtve, samo da dobe moč v obrambo narodnosti, vidimo pri nas, da se klerikalci še za najvažnejše nacionalne potrebe ne zmenijo. Videli smo celo, da so prodali celo marsikako staro slovensko posest ter omogočili germaniziranje najvažnejših uradov na Kranjskem. Vso moč imajo, kar je premore slovenski narod, pa porabljajo to moč zoper svoj narod!

Učni jezik na srednjih šolah, ki so namenjene Slovincem. O tem za našo mladino prevažnem vprašanju se je pred 7 leti resno posvetovalo 20 profesorjev, ki so se na inicijativno g. dež. šol. nadzornika Huba d. zbrali 12. februarja 1906 pod predsedstvom g. ravnatelja Wiesenthalerja v konferenčni sobi c. kr. I. državne gimnazije. Po živahni debati se je jezikovno vprašanje na naših srednjih šolah principijalno enoglasno rešilo v tem smislu, da bodi učni jezik za vse predmete razen nemščine v vseh razredih slovenski. To isto stališče je glede uč-

nega jezika na naših srednjih šolah zavzelo »Društvo slovenskih profesorjev« na svoji glavni skupščini 22. decembra 1907 in na vseh nadaljnjih svojih skupščinah, — ter istotako učiteljski zbori naših utrakovističnih gimnazij. V l. 1911. in 1912. pa se je pri konferencah za določitev učnih knjig pojavilo nekaj glasov proti temu stališču in to je napotilo »Društvo slov. profesorjev«, da je koncem l. 1912. vpriporilo med svojimi člani in sploh med slovenskimi profesorji anketo o učnem jeziku na naših srednjih šolah. Na izrednem običnem zboru 27. decembra 1912. se je izvolila štiričlenska komisija, da ugotovi izid ankete glasovanj o učnem jeziku na naših srednjih šolah. Ta komisija (gg. prof. dr. Debevec, dr. Ilesič, Jeran in šolski svetnik Sinkovič) so se 22. februarja 1913. — ko je vsak sam za se pregledal in presodil vse odgovore — zbrali pod predsedstvom društvenega predsednika ter po daljšem posvetovanju dognali kot rezultat ankete glasovanja sledeče: »Ogromna večina odgovorov (155) meri na popolno poslovenjenje naših srednjih šol, obenem zahteva preuredbo pouka v nemščini od 1. razreda pričenši o navišjega. Oboje se mora izvršiti obenem.« — Proti se je našlo 1 glasov. Vsi pa stoji na stališču, da naša mladina mora nemščino popolnoma. To naj si pojasnilo slovenski javnosti, da so begale napačna poročila po domačih, nemških in italijanskih listih. — Odbor: »Društvo slov. profesorjev«

Kdo laže? »Slovenec« je že tolikokrat naglašal, da je povsem izmišljeno, da bi kdo bil na klerikalno-pravaškem sestanku v Opatiji predlagal protest proti grozovitostim, ki so jih baje zagrešili Srbi in Črnogorci v Albaniji, ter očital našemu listu, da vedoma lažemo, ko smo vzdrževali ono vest. Sedaj pa piše v klerikalnih »Riečkih Novinah«, v listu, ki ga izdajajo reški kapucini, neki udeleženec opatijskega sestanka, da je v resnici stavil ta predlog bivši poslanec in član upravnega sveta stranke prava dr. Karlo Bošnjak ter celo pozival merodajne faktorje avstro-ogrske monarhije, naj uvedejo v tej stvari najstrožje preiskave. Eden izmed najstarejših pravašev je nato vstal in odločno protestiral proti resoluciji, nasvetovani od duhovnika dr. Bošnjaka. Bošnjakov predlog je bil s tem pokopan. — Tako poročajo »Riečke Novine«. Ali tudi glasilo reških kapucinov laže, gospoda pri »Slovincu«? — »Slovenec« je polemizirajoč z nami, tudi zatrjeval, da ni bilo na opatijskem sestanku nobenega nesoglasja glede bosanskega jezikovnega vprašanja, ter nas psoval z lažnjivci, ker smo vztrajali pri svojem prvotnem poročilu, da so bili nazorji o bosanskem jezikovnem vprašanju na opatijskem sestanku zelo različni. Da tudi v tem oziru ni neresnica na naši strani, se sklicujemo na organ sarajevskega nadškofa dr. Stadlerja, »Hrvatski Dnevnik«, ki piše v svojem članku »Stranka prava o našem jezikovnem vprašanju«, da so zastopali na opatijskem sestanku Stjepan Zagorac, don Prodan in dr. Prebeg oportunistično stališče, dočim so drugi, kakor dr. Dulibič, dr. Laginja, Spincič, dr. Krek in drugi zahtevali, da naj hrvaški poslanci v bosanskem saboru niti za las ne odnehajo. »Kakor med delegati bosanskih pravašev v tem pogledu vladajo različni nazorji, tako ni niti med pravaškimi poslanci iz drugih hrvaških in slovenskih pokrajin nobene enodušnosti v tem vprašanju. Zato je dr. Laginja predlagal, naj se o stvari ničesar ne sklene, kar bi bilo za bosanske pravaše obvezno.« — Ali ste slišali, klerikalna gospoda? Kdo je sedaj tisti, ki je lagal in prikrival resnico?

Prepovedani in dovoljeni trakovi. V Splitu so dijaki nosili na klobukih trakove, na katerih so bila utisnjena imena »Jugoslavija«, »Balkan«, »Kosovo« in »Kumanovo«. — Oblast je nošnje teh trakov prepovedala pod najstrožjimi kaznimi. Nato so dijaki jeli nositi trakove z napisom: »Živela svobodna in neodvisna Albanija«. Teh trakov oblast ni prepovedala! Zares, od resnega do smešnega je samo en korak!

Imenovanja v politični službi. Imenovanja so: koncipist dr. Karel Bicek v Ljubljani za okrajnega komisarja; praktikant Ludovik Klobučič v Crnomlju in Gustav Golja v Novem mestu za koncipista. — Živinozdravnik Viljem Jedlička je imenovan za veterinarskega asistenta pri deželni vladi.

Zlati zaslužni križec je dobil povodom svojega vpokojenja domobranski nadoficijal Ivan Staudacher v Ljubljani.

Na dunajski živinozdravniški visoki šoli je bil dne 11. malega travna promoviran živinozdravnikom g. Franc Zavernik, starešina akade-

mičnega društva slovenskih veterinarjev.

Nadvojvoda Josip Ferdinand je v soboto prispel v Ljubljano in stanuje v palači g. barona Lichtenberga. Udeležil se lova na divje peline v lovišču g. Perlesa.

Predavanje. Opozarjamo še enkrat na zanimivo predavanje g. dr. Ilesiča, ki bo jutri (torek), dne 15. aprila ob 8. uri zvečer v Mestnem domu. Znani predavatelj bo govoril o ljubljanski gimnaziji in nje življenju v prejšnjih stoletjih, kar bo sigurno zanimalo vse one, katerim je bila ljubljanska gimnazija duševna mati. Predavanje se vrši proti neznatni vstopnini na korist »Podpornemu društvu za učence druge državne gimnazije v Ljubljani«.

Muzikalijske »Glasbene Matice« za leto 1912/13 so se zakasile, ker je tiskarna z enim delom v zaostanku. Cenjeni člani naj nam to zamudo blagovolijo oprostiti. Kakor hitro bodo dotiskane, jih bomo nemudoma razposlali. — O d b o r.

Pozor pred tuji agenti! V zadnjem času se množe pritožbe, kako tuji potniki nadlegujejo privatne stranke ter jim vsiljujejo blago in vsprejemajo naročila, s čimer delajo obšutno škodo domačim trgovcem in obrtnikom. P. t. občinstvo se prosi, da takoj naznani vsak slučaj mestnemu magistratu, ki bo proti dotičnikom najstrožje postopal.

Poročil se bode v sredo v Kranju g. dr. Šimen Dolar, c. kr. gimnazijski profesor z gospico Mihaelo Pučnikovo, hčerko trgovca in posestnika v Kranju! Bilo srečno!

Zaročil se je v nedeljo, dne 13. t. t. g. Fran Luznar, nadučitelj na Primskem pri Kranju z gospico Karlo Sajovičovo, hčerko veleugledne narodne rodbine v Kranju!

Most čez Kokrico na cesti Kranj-Bohovec je zelo slab, ter se bo nadomestil z novim iz železobetona. Komisijoneli ogled na lice mesta se bode vršil dne 25. t. m. ob 2. uri popoldne. — Kakove ugovore proti zgradbi tega mostu podat je najkasneje do navedene obravnave.

Vodovod v občini Hrustje pri Kranju pričel se bo kmalu graditi. Deželni odbor je dotična dela že oddal in sicer izkopavanje in zasip jarka, v katerega se bo položila vodovodna cev. »Prvi kranjski podjetniški družbi v Ljubljani«, cevi bo preskrbela tvrdka Hruitz A. G., armature oddale so se pa tvrdki Bopp & Reuther.

Obravnava proti Jožetu Česniku, finančnemu stražniku, ki je baje dejal bil v neki gostilni na Kočevskem, da bi ne streljal na Srbe, se bo vršila dne 16. aprila t. l. popoldne ob štirih pri c. kr. okrožni sodnji v Novem mestu. Kakor znano, se je proti njemu že vršila enkrat obravnava, pa je bil Česnik oproščen. V sled pritožbe državnega pravdnika je najvišje sodišče na Dunaju zaukazalo novo obravnavo.

Predzna tatvina v Šentjerneju. Dne 12. aprila je bil semenj v Šentjerneju. Ko je prišel trgovec Valc zjutraj v prodajalno, je našel prodajalno skoraj prazno. Neznani zlikovci so mu jo po noči skoraj izpraznili in mu odnesli, kakor se trdi, blaga za okoli 15.000 K. Brez dvoma so morali blago odpeljati z vozovi, ker ga drugače ni mogoče odnesti take množine. Kradli so bojda kar javno. Ljudje so hodili mimo in so videli v prodajalni ljudi, ki so jemali blago s polic, si ga prodajali in ga zlagali, pa to se ni zdelo ljudem prav nič čudnega, ker delajo ljudje v noči pred sejmom skoro v vseh podajalnih. Valetovi pa menda niso nič opazili in slišali. Radovedni smo, kaj da dožene preiskava.

Kmečki pojmi o deželnih in poslanski moči. Klerikalci pridigujejo kmečkemu ljudstvu toliko o svoji moči in veljavi ter o deželni kasi, ki je vsa namenjena samo za pomoč kmetom, da so nekaterim ljudem že popolnoma zmešali glave. Kake kuriozne pojme so klerikalni »farbarji« ustvarili, priča ta-le slučaj: Na Malem Mrašovcu pri Cerkljah na Dolenjskem živi rodbina Kodrič. Ti ljudje so vsi sprti in se vedno med seboj tožarijo. Posestvo je propadlo, vsak dolg je rodil nov dolg. Nazadnje je bilo materino posestvo prodano na dražbi; kupil je je sin Franc za 4000 kron. Pa ta Franc ni imel denarja in povrh je bil še odvetniku dolžan 282 kron, notarju 203 K in nekemu znanecu 60 K. Ker združenega posestva ni mogel plačati, se je obrnil do svojega svaka, da prevzame posestvo; ta je bil pripravljen, pa tudi ni imel denarja. Pogodbo je pa le sklenil. Pri sklepanju te pogodbe je pa Kodrič utajil, da ima razen vključenih dolgog še kaj drugih obveznosti. Ko je bila pogodba podpisana in legalizirana, so se oglašili še zgoraj omenjeni upniki in prišlo je do tožbe. Kodrič je pri teh obravnava priča, da teh dolgog ni zatajil sestri in svaku, da pa se ta dva zanje nista zmenila, češ: »o, doktorje bo pa že plačala deželna kasa ali pa vlada, to bodo že poslanci dosegli.«

Kinematograf »Ideal«. Senzacijski film »Življenje Jezusovo« je napravil na gledalce kar največji vtisk in splošno gre glas med občinstvom, da je ta umotvor res nekaj lepega, posebnega. Včeraj so se ljudje pri predstavah skoro trgli za vstopnice. Ta res izredni film se predvaja še do včetršij petka, 18. t. m. — V soboto veličanska privlačnost »Quo vadis«.

Posledice poslanske razglednice« je naslov notice, ki smo je priobčili v soboto in v kateri je popisan vihar prizzor med nekimi delavkami v tobačni tovarni. Od prizadete strani smo naprošeni priobčiti naslednje pojasnilo: »Ločena Marija Zabavnik je dobila zalepko, s katero je bila vabljen, naj pride na sestanek. Sestra Zabavnikove, ki je pometala v delavnici ključavničarjev, je vzela zalepko iz nabiralnika in jo imela odprto v delavnici. Ljubimec Pavle Terpin je ponaključil bral zalepko in začel vsled tega dvomiti o svoji ljubimki, ker je Zabavnikova pred časom stanovala pri njeni materi. Ker je pa Terpinova pri tej stvari popolnoma neprizadeta, se je hipoma razburila, skočila v Zabavnikovo in ji strgala lasuljo z glave. Sestra Zabavnikove, Franca Tomšič, tega ni mogla prenesti; počakala je Terpinova pred tovarno in jo zlasala. Oba prizora je videlo mnogo občinstva in delavk.

Prijet žepni tat. V soboto ponoči, ko je bil v Sežani semenj, je v hlevu, kjer se ustavljajo vozniki, nekemu posestniku izginila med spanjem iz žepa denarnica, v kateri je imel 430 K denarja. Ko se je mož že pozno v noči zbudil in tatvino opazil, je takoj alarmiral vse v hlevu se nahajajoče voznike ter jim povedal svojo nesrečo. Začelo se je uigabati, kdo bi bil tatvino izvršil in prišli so na pravo sled. Nekdo je namreč videl v hlevu stikati nekega čedno oblečenega človeka, na katerega je padel glavni sum. Začel se je po Sežani za njim lov in ga je hišni hlapec faktično na cesti zasačil, prijel ter ga izročil orožnikom. Ko so ga ti preiskali so našli pri njem pod pasom celo ukradeno vsoto, katero je oškodovanec dobil nazaj. Le denarnice, katero je bil tat takoj izpraznil in vrgel v gnojnico, ni dobil. Tat je baje neka tržaška propalica, kojega ime nam pa ni znano.

Sobotni sneg je napravil, kakor je bilo pričakovati, po vinogradih in sadonosnikih ogromno škodo. Pravzaprav sneg ne, pač pa vsled njega nastali mraz. Sneg je sicer odlomil kako veliko in potrgal nekaj telefonskih žic, mraz je pa pokončil domalega vse zgodnje sadje, ki je bilo že v cvetju. Največ so trpele češnje in orehi, a tudi zgodnjim hruškam se obšutno pozna in zaradi tega se nam že na vsezagodaj obeta zopet — še večja draginja.

Ukradena jajca. V soboto zvečer je pustila v Škuljevi veži v Florjanski ulici branjevka Alojzija Rojčeva iz Doba košaro, v kateri je imela 360 jajc in šla za eno uro v gostilno. Ko je plačala in hotela oditi, ji je med tem časom nek tat ukradel košaro in vsa jajca. O storilec imajo neke indicije, vsled katerih pa ga policija vendar še ni izsledila.

Izgubljene stvari: 3 bankovci à 20 K, 1 siva kuverta z vsebino 1 zavarovalna polica, Vzajemne zavarovalnice na ime Terezija Dobrček, poštno hranilni ček, 1 črna usnjata denarnica z vsoto 36 K, 1 denarnica z vsoto 15 K, 1 črna denarnica z vsoto bankovec za 10 K, srebrni obesek v obliki prstana, svetilca in poštni odrezek, 1 zlata ozka zapestnica, 1 denarnica z vsoto 15-48 K, 1 robcen in 1 pismo, 1 črna usnjata denarnica z vsoto ca 8-9 K, 1 svilnata šerpa, 3 mreže, 1 zlata, srebrna tula cigaretna toza, 1 ženski črvelj, 60 K v papirju v rdečem robcu, 1 črna denarnica z vsoto 33 K, 20 K v papirju, 2 zlata prstana, 1 poročni in 1 verižni, 20 K, 1 površnik, 1 črna glavni robec in 2 žepna roba, 1 britve, 1 škarpje za lase, 1 mašina za lase, 1 šalca za milo, 1 krtača za lase, 1 avtomobilska avba. — Najdene stvari: 1 ščipalnik, 1 usnjata taška z nožem, 1 klobuk, 1 poročni prstan, 2 denarnici.

Dotični gospod, ki je v soboto zvečer pred večerjo v kavarni »Evropa« na obešalu pri tretjem biljardu zamenjal skoro popolnoma nov svilen deženik s temnorjavim poliranim držajem in pustil svoj že precej obrabljeni deženik, naj, da se izogne ne-ljubim posledicam, izroči zamenjani deženik pri blagajničarki v kavarni, kjer dobi nazaj svojega.

V kavarni »Central« koncertuje danes zvečer in vsak dan na novo došla dunajska damska kapela.

Kupujte pridno srečko »Sploh ženskoga društva« v korist slovenskih umetnikov. 200 krasnih dobričkov, ali domačih slikarjev. Srečka à K 1.

Atentat na španskega kralja Alfonza.

V soboto je bil izvršen na kralja Alfonza španskega atentat, ki pa je ostal brez vsakih posledic za kralja samega in njegovo spremstvo.

Ko se je vračal kralj v soboto ob pol 2. popoldne od pomladanske vojaške parade skozi Calle de Alcalá v palačo, se je preril skozi množico nek človek in trikrat ustrelil iz bližine nekaj metrov na kralja. Vsi strelji so izgrešili svoj cilj, pač pa so bili tako dobro namerjeni, da so zadeli konja, ki se je zgrudil, zadet v hrbet. Kralju je priskočilo na pomoč njegovo spremstvo in je odjezdil navidezno popolnoma miren na konju svoje-ga pobočnika domov. Glasom drugih poročil je oddal atentator na kralja samo dva strela, ki sta oba zadela kraljevega konja, tretji strel pa je počil šele pozneje, ko je skušala policija odvzeti atentatorju revolver.

Atentat

je bil izvršen s tako naglico, da je bilo občinstvo, ki se je bilo zbralo v veliki množini, da gleda povratek kralja in vojaštva, popolnoma presenečeno. Ljudje v okolici atentatorja niti mislili niso na to, da bi storilca prijeli, taka zmeda je nastala med gledalci. Atentator se je skušal takoj pomešati med občinstvom, dva stražnika pa sta mu sledila in ga prijela. Sedaj se je razvil med atentatorjem in stražnikoma boj. Vrgla sta ga na tla in mu skušala iztrgati revolver, ki ga je imel še vedno v rokah. Tedaj je najbrže počil tretji strel. Tudi ko so atentatorja peljali na policijski komisariat, se je ta besno branil proti spremljevalcem. Napadel jih je hipno z bodalom in baje tudi nekega stražnika ranil. Vendar se je posrečilo izvit mu bodalo, nakar so ga šele ukle-nili. Na komisarijatu je izpovedal nato, da se piše

Alberte,

da je 25 let star in po poklicu mizar. Izjavil je, da je imel namen, umoriti kralja, vzroka in pa svojega političnega prepričanja pa ni izdal. Na komisarijatu so pripeljali kmalu nato še nekega Francoza, o katerem so pravile nekatere priče, da je dajal atentatorju znamenja. Gotovo pa ni, da je bil z njim v kaki zvezi, ker je celo pri konfrontaciji izpovedal, da atentatorja niti ne pozna in da je samo iz rado-vednosti gledal vojaštvo.

Telefonska in brzojavna poročila.

Vojna na Balkanu.

Črna gora in Skader.

Belgrad, 14. aprila. V merodajnih krogih dementirajo vesti, da bi bila Srbija odpoklila svoje vojaštvo izpred Skadra. Srbija smatra to za de-vo za izključno črnogorsko, in Črna gora bo edina odločila, če sme-jo srbske čete domov, predno se sklene mir.

London, 14. aprila. »Pall Mall Gazette« izve, da se je bavila zadnja konferenca veleposlanikov tudi s črnogorskimi zahtevami glede odškodnine za Skader. Avstrija se baje ne upira več prepustiti Črni gori del rodovitnih pokrajin ob Bojani.

Cetinje, 14. aprila. Oficijalni krogi še vedno zadržujejo, da se Črna gora za nobeno ceno ne odpove Skadru in da o kaki denarni odškodnini ne more biti govora.

Sofija, 14. aprila. Kralj črnogorski je sporočil bolgarski vladi, ki je hotela posredovati med kraljem in Evropo, da bo nadaljeval boj za Skader, dokler bo živ.

Rim, 14. aprila. Iz Brindisija poročajo, da je več transportnih ladij pripravljenih, da odpeljejo srbske to-pove izpred Skadra v Solun.

London, 14. aprila. »Daily Ex-press« poroča, da se je situacija sil-no poostila. Kralj Nikolaj oficijalno ni resigniral na Skader. Črna gora potrebuje najmanj 4 milijone funtov šterlingov, da zopet uredi svoje go-spodarstvo.

Dunaj, 14. aprila. Tukajšnji di-plomatični krogi razširjajo mnenje, da je Črna gora odločena nadaljeva-ti bombardiranje Skadra. Dunajski krogi so radovedni, kako stališče bo-do zavzemali Srbi.

Srbija je baje obvestila velesile, da je ukazala generalu Bojeviću ustaviti operacije, toda le pod pogo-jem, da general Essad paša Srbov ne napade.

Ker se je Avstrija bala, da bi Essad paša vendar nadaljeval napa-de na Srbe je izposlovala v Carigra-du ukaz, ki naj se izroči Essad paši, da ne sme nastopati proti Srbom.

Črnogorski odgovor na ruski komunike.

Cetinje, 14. aprila. Službeno gla-silo črnogorske vlade »Glas Črno-

gorca« odgovarja na znani ruski ko-munike tako-le: Obžalujemo, da je ruska diplomacija tako malo infor-mirana, da očita kralju Nikolaju, da zasleduje zgolj svoje osebne cilje, ko je vendar znano, da je v Črni gori volja naroda obenem tudi volja kra-lja. Ako se očita Črni gori, da hoče Rusijo zapeljati v evroosko vojno, je treba konstatirati, da je črnogorska vlada vedno prosila Rusijo, naj se zaradi Črne gore ne zaplete v nobe-no vojno. To dokazujejo dokumenti z dne 14. februarja in z dne 12. marca. Mi bi bili ruski vladi hvaležni, ako bi nam mogla postreči z dokumenti, s katerimi bi lahko dokazali svojo, proti Črni gori naperjeno trditve. Črna gora si je edina z Rusijo v tem, da se ne sme niti kaplja ruske krvi preliti, ako tega ne zahtevajo intere-si ruske -- domovine. Tudi Črna go-ra bi ne prelivala niti kaplje drago-cene krvi svojih junakov, ako bi te-ga ne zahtevala čast, dobrobit in slavna preteklost Črne gore. Končno se »Glas Črnogorca« zahvaljuje ru-skemu carju za poslano žito, ruske-mu narodu pa za tople simpatije.

Situacija.

Dunaj, 14. aprila. Politični krogi smatrajo, da bodo velesile sprejele noto veleposlan. Severne in severo-vzhodne meje Albanije še niso natan-čno določene, ker ruski veleposlanik še ni dobil striktnih naročil. V Par-lzu se boje, da bodo morda zavezni-si točko o vojni odškodnini nezado-voljni in zahtevali točnejšega odgo-vora. Zadnja konferenca veleposlan-ikov je upoštevala tudi namero Bol-garske, prodreti v Carigrad. Velesile so sklenile, opozoriti sofijsko vlado na brezplodnost takega koraka. Tur-ški krogi so z odgovorom nezado-voljni, zlasti pa so nezadovoljni z neodvisno Albanijo.

Preliminarni mir. — Premirje. — Mir.

Sofija, 14. aprila. Zdi se gotovo, da bo preliminarni mir sklenjen še ta teden v Londonu.

Pariz, 14. aprila. Iz Carigrada poročajo, da se v mladoturških kro-gih zadržuje, da je prišlo med Bolgar-sko in Turčijo že do sporazuma gle-de miru. Sprejeta je bila baje ravna črta Enos - Midija. Samo vprašanje otokov še zavlačuje sklep miru.

Kelmoraj, 14. aprila. »Kölnische Zeitung« poroča iz Catalde, da je bilo sklenjeno dvodnevno premirje.

Umor patra Palica. — A la afera Prochaska.

Belgrad, 14. aprila. Obdukcija umorjenega patra Palica v Djakovici je dognala, da je bil pater ustreljen iz daljave in da o kakih zabodih z ba-joneti, kakor sta to trdili »Neue Freie Presse« in »Reichspost« ni niti sledu. Obdukcija se je izvršila v pričo ev-ropskih konzulov. Zdravnika sta bila Črnogorec in Srb.

Dunaj, 14. aprila. K aferi patra Palica poročajo, da zunanji urad oz. listi »N. Fr. Presse« in »Reichspost« nista prinesla onih lažljivih vesti o patru Palicu iz svoje inicijative, mar-več, da so vse te vesti izhajale od pri-jorja dunajskih frančiškanov.

Petrogradska veleposlaniška konferenca.

Dunaj, 14. aprila. Petrogradska konferenca veleposlanikov svojih del še ni končala. Prihodnja seja se vrši v torek.

Ustavljen avstrijski parnik.

Sofija, 14. aprila. V Burgas je priplul parnik avstrijskega Lloydja »Graz«. Usidral se je v luki, češ, da bo vkrcal nekaj blaga. Bolgarska po-morska oblast je parnik preiskala in našla med tovari skritih 16 Kruppovih velikih topov, namenjenih za turško vojsko.

Aostrija in Srbija.

Dunaj, 14. aprila. Konzorcij od-ličnih avstrijskih bančnih zavodov in sicer Rothschildova skupina, Boden-kreditbanka in Länderbanka je na-kupila večino akcij orijentske želez-nice. Tako, da je sedaj večina delnic železnice Belgrad, oziroma Mitrovi-ca -Solun v avstrijskih rokah. Ta-rifna politika je tedaj v rokah Av-strije.

Zaradi vojne odškodnine.

London, 14. aprila. Reuterjev urad izve, da je zapustil črnogorski delegat Popović London in odpotoval v Pariz, kjer se je zbralo že več čla-nov mednarodne finančne komisije. Govori se, da je Črna gora pripravljena dati Albaniji od-škodnino, če prepuste velesile Črni gori Skader.

Djavid paša v Valoni ali »Kje je Albanija«?

Berolin, 14. apr. »Lokalanzeiger« poroča, da je dospel Djavid paša na begu pred Srbi v Valono in razobesil tam in v Beratu turško zastavo in od-stranil albanske zastave.

Izpred Catalde.

Sofija, 14. aprila. Car Ferdinand in prestolonaslednik Boris sta obiskala 9. t. m. sprednje bolgarske čete pri Bulairu ter nagovorila vojaštvo. Nato sta odpotovala pred Cataldo.

Turki masakrirajo kristjane.

Atene, 14. aprila. V noči na so-boto so dosele sem vesti, da so Turki prihajajoči z maloazijske obali, masa-kirali kristjane na otoku Castello Rizo.

Atene, 14. aprila. Pokoli kristjanov v Castello Rizo se potrjujejo. Takoj ko je odplula neka italijanska torpe-dovka, so Turki napadli kristjane, po-silili ženske ter morili moške. Grška vlada je storila vse, da štiti Grke na otoku.

Srbsko-bolgarska pogodba. — Car razsodnik.

Sofija 14. aprila. Pogodba med Bolgarsko in Srbsko zaradi meje je zelo točna, tako da so spori v tem vpraš-anju skoro izključeni. Če pa bi se taki spori vendar pojavili, je določen v pogodbi ruski car za razsodnika.

Kolera.

Belgrad, 14. aprila. Med moštvom 13. in 14. pehotnega polka, ki sta se bojevala pred Odrinom, je iz-bruhnila kolera. Oba regimenta so izolirali.

Sofija, 14. aprila. Med ujetimi turškimi častniki iz Odrina se je zgodi-lo nekaj slučajev, o katerih sumijo, da gre za kolero.

Azijska Turčija.

London, 14. aprila. Angleški listi poročajo, da so se pojavili v turški Aziji veliki nemiri. Mohamedanci zahtevajo, da se odstrani prestolo-naslednik, ki je baje velik nasprotnik Mahmud Šefket paše in mladoturške-ga režima.

Uničeni vinogradi na Slovenskem.

Novo mesto, 14. aprila. Vinogra-di na Dolenjskem so večinoma uniče-ni. Današnja jutranja temperatura je znašala 3° pod ničlo.

Ivankovci pri Ljutomeru, 14. aprila. Huda zima včeraj in danes je uničila ljutomerske in ormoške vino-grade skoraj popolnoma.

Miistrski predsednik v avdijenci.

Dunaj, 14. aprila. Cesar je včeraj sprejel v posebni, izredno dolgi kon-ferenci ministrskega predsednika grofa Stürgkha.

Češke šole in Albanija.

Dunaj, 14. aprila. Češka šolska družba Komensky je sprejela ostro resolucijo z ozirom na dejstvo, da je avstrijski poslanik v Belgradu urgiral otvoritev šol v Albaniji, pozivlja avstrijsko vlado, da naj skrbi saj v toliki meri, kakor za one Arnavte, tu-di za kulturne potrebe Slovanov v Avstriji. Zlasti naj nemudoma ukre-ne, da se šola Komenskega v III. okraju takoj otvori.

Dva škofa.

Dunaj, 14. aprila. Za škofa v Po-reču je bil imenovan župnik pri Sv. Antonu v Trstu Pederzoli.

Dunaj, 14. aprila. Dunajska nun-cijatura je izročila prelatu Pifflu v Klosterneuburgu dekret, s katerim je imenovan za dunajskega nadškofa.

Češko-nemška sprava pogajanja.

Dunaj, 14. aprila. Iz nemških kro-gov prihaja vest, da se bodo pogajanja o jezikovnem vprašanju pri deželnih oblastih na Češkem zopet pričela v prvih dneh prihodnjega meseca.

Gališka volilna reforma.

Lvov, 14. aprila. Pogajanja med poljskimi in rusinskimi škofi glede gališke volne reforme so se pričele včeraj. Prihodnja seja gališkega dežel-nega zbora se vrši že 18. t. m. ter se bo takrat takoj vršilo drugo branje volilne predloge.

Lvov, 14. aprila. Včeraj so se vršile tu velike demonstracije združenih de-mokratskih strank, ki se zavzemajo za volilno reformo. Tudi Vsepoljaki so imeli istočasno zborovanje. Zato so bile izdane obsežne varnostne odredbe. Stražila je ena stotnja pehote deželno-zborske poslopje, en eskadron je bil postavljen na nasprotni strani. Policija peš in na konjih in en eskadron ula-vo je bila pri namestništvu. V veliki športni palači so se zbrali pristaši de-mokratskih strank, bilo jih je nad 10.000. Otvoril je shod poslanec Sta-pinski. Končno je bila sprejeta resolu-cija ki zahteva, da naj se volilna re-forma takoj izvede, sicer bo demokra-tična stranka zahtevala splošno, enako in direktno volilno pravico brez kurij in brez viširistov. Odposlanstvo 26 okrajev je šlo nato nato k predsedniku volilnoreformnega odseka. Ob enem je bila prišla tudi deputacija poljske napredne stranke. Dr. Leo je izrekel upanje, da bo prodrla volilna reforma, ki pomeni kolikor toliko demokratiza-cijo volilnega prava s tem, da odstrani ustmeno volitev in njih posrednost in

da pomnoži mestne mandate ter štiti manjšine. Tudi je volilna reforma prvi korak za zblizanje Poljakov in Rusinov. — Pred gledališčem se je vršila nato kratka demonstracija, nakar so se udeleženci mirno razšli.

Zagrebske občinske volitve.

Zagreb 14. aprila. Za občinske volitve v Zagrebu vlada veliko zani-manje. Vlado pristaši najbrže ne bodo postavili kandidatov, morda postavijo svojo listo deželni uradniki. Med pra-vaši in koalijio se vrše pogajanja za-radi skupne liste. Tudi bivši frankovci hočejo postaviti svoje kandidate skupno z društvom hišnih posestnikov. Ta lista pa nima prav nobenega upanja, da bi prodrla.

Josipovih proti Cuvaju.

Budimpešta, 14. aprila. V podu-čenih krogih se zatrjuje, da hoče hrvaški minister Josipovih odstopiti, če se vrne Cuvaj na svoje mesto. Josi-povih je izdelal že načrt za rešitev hrvaškega vprašanja, ki obsega sledeče točke: 1. Nova volilna pravica za hrvaški sabor. 2. Dovoljenje poljedel-skega kredita za Hrvaško v višini 50 milijonov kron. 3. Preuredba železni-čarske pragmatike. 4. Dovoljenje po-lagati gozdarski izpiti v hrvaščini. 5. Izvedba zakona o krajevnih imenih.

Srbski unijati.

Budimpešta, 14. aprila. Danes se sestane srbski pravoslavni sinod v Karlovcih, ki bo razpravljala o resolu-ciji srbskih unijatov.

Obiski vladarjev.

Pariz 14. aprila. »Gaulois« poroča, da pride car prihodnji mesec brez carice v Berlin.

Pariz 14. aprila. V sobotnem mi-nistrskem svetu je naznanil predsednik Poincaré, da se bo povabilu angle-skega kralja priti v London odzval 23. junija in da bo ostal tam 3 dni. Spremljal ga bo zunanji minister.

Dunaj 14. aprila. Angleški kraljev-ska dvojica obišče cesarja predno se odpelje v Ischl.

Angleška, Rusija in Turčija.

Berolin 14. aprila. Iz Carigrada poročajo, da je bila pred kratkim po-pisana tajna angleško-turška pogodba gleda Perzijskega zaliva. Rusija je baje na prigovarjanje Evrope odstopila za enkrat od svojih zahtev v zadevi Dar-danel.

Politična oporoka pokojnega grškega kralja.

Atene 14. aprila. Uradni list pri-obrže vsebino naznanjene oporoke pokojnega kralja Jurja. Po določbah privatnega značaja zaklinja svoje otroke, naj ostanejo vedno složni, na to pa se obrača na prestolonaslednika Kon-stantina in pravi: Ljubi svojo malo, drago domovino, služi ji in svojemu narodu ter zaupaj njima. Bodi pogu-men, a obenem potrpljiv, ker je narod helenski vroče krvi, danes te razžali in ti stori krivico, jutri je že pozabil in ne misli več na to. Bolje je, da trpi kralj, kakor pa domovina, kate-re blagor ti bodi nad vse. Ostani ljubeč sin svoji materi, pred vsem pa pre-skrbi svojim otrokom zdrav helensko vzgojo, da postanejo pravi in navdu-šeni narodni Grki. Končno prosi kralj za odpuščanje vse one, katerim je morda nehote storil krivico, blago-slavlja vso svojo rodino in moli boga, da bi ohranil srečno ljubljeno, malo helensko domovino.

Turčija reformira!

Carigrad 14. aprila. Turški mini-strski svet je baje sklenil poslati v vhodno azijske vilajete reformno komi-sijo, kateri stoji na čelu bivši minister Haiiri. Komisija ima nalogo, da izvede v vzhodnih vilajetih upravno reformo.

V Cirenaiiki.

Rim 14. aprila. »Agenzia Stefani« poroča: V petek pred jutrom je do-spela ekspedicija generala Tassonia, spremljena od ene divizije prvega voj-nega brodivaja, pod poveljstvom ad-mirala Fialeja pred Tolmeso in se za-čela izkrcavati. Izkrcavanje je trajalo cel petek in je bilo zelo težavno, ker je bilo morje zelo nemirno. Kljub temu je bila večina vojakov zvečer izkrcana. V soboto se je izkrcavanje nadaljevalo. Zgodila se je tudi nesreča. Neki čoln se je razbil in en častnik in 16 vojakov je utonilo. Nad Tolmeso vihra italijanska zastava.

Atentat na španskega kralja.

Madrid, 14. aprila. K atentatu, ki se je izvršil včeraj ob pol 2. pred špansko banko na trgu, se poroča, da atentat na kralja ni bil tako nedolžen, kakor se je prvotno slikalo. Atenta-tor Alegro je prijel kraljevega konja za vajeti in ga zadržal, da je name-ril proti kralju. Kralj se je pravočasno umaknil, tako da je zadela kroga-konja v prsi. Strel pa je bil oddan iz tako neposredne bližine, da je strel osmolil kralja na roki.

Atentator je hotel ustreliti še enkrat. Stražniki pa so se vrgli z

vso silo na njega. Alegro se je obup-no branil ter pri tem oddal še dva strela iz revolverja, ki pa nista bila namerjena na kralja. Eden izmed stražnikov je bil precej težko ranjen.

Ko je počil prvi strel, so se vrgli generali in častniki kakor divji na množico, ter so jo preganjali po uli-cah. Množice se je polastila panika in je v divjem begu bežala. Mnogo oseb je bilo ranjenih, med njimi 11 teško, večinoma so bile to ženske. — Kralj je bil strahu menjal konja in zaklical nato: »Živela Španska!« Množica, ki je niso generali in častni-ki razgnali, je prirejala kralju ovaci-je. Nato je kralj odjahal na dvor, kjer sta ga pričakovali kraljica in mati, katerima je pripovedoval, kaj se je zgodilo.

Pred kraljevim gradom se je medtem nabrala velika množica, ki je prirejala kralju ovacije. Kralj in kraljica sta se pokazala na balkonu.

Atentator je 26letni tesar Alegro iz Barcelone. Častniki so ga hoteli takoj po aretaciji linčati.

Ko ga je policija aretirala, se je atentator ljuto branil in ga je eden izmed stražnikov težko ranil na glavi.

V zaporu je izjavil, da je hotel kralja umoriti in nato izvršiti samo-mor, da pa nima nobenih skrivncev. Dajo mu naj jesti, potem naj ga pa obesijo. O vzrokih atentata navzlic temu, da so ga celo noč zasliševali, ni hotel ničesar povedati. Našli pa so pri njem pismo na njegovo ženo, v katerem pravi: V prvi vrsti si ti kri-va, da sem to izvršil: če bi mi bila poslala, kar sem zahteval, ne bi bil izvršil tega dejanja in ne bi bil ustre-ljen. Atentator je anarhist in je deli časa živel na Francoskem, od koder je bil izgnan.

Poleg njega so aretirali še štiri osebe, med njimi eno žensko, ki je bila baje Alegrijeva ljubica in Fran-coza Bacha, ki pa pravi, da ni so-kriv, katerega pa je policija aretirala na podlagi izpovedb nekaterih opa-zovalcev, da je pred atentatom govo-ril z Alegrijem. Baje se je Bach za-pletel v protislovja, zato so ga obdr-žali v zaporu.

Pri atetatorju so našli, kar vzbuja splošno pozornost, legitimacijo, da je bil

član ultramontanškega (klerikalnega) kluba v Barceloni.

Hišna preiskava je dognala, da je bil Alegro v zvezi s francoskimi in italijanskimi anarhisti.

Pariz, 14. aprila. Listi poročajo iz Madrida, da je izjavil Alegro, da se je hotel maskeževati nad umorom Ferrerija. Pri njem so našli tudi pi-smo: »Ljuba Henrieta, če me ljubiš, maščuj mojo smrt! Živela anarhija!«

Prečitane časopise v šent-jakobskem okraju

sprejema vsako sredo zvečer od 7. do 8. ter vsako nedeljo dopoldne od 11. do 12. »Gospodarsko napredno društvo za šentjakobski okraj« v društveni sobi, Vožarski pot 4, da jih potem odda ljudem, ki drugače ne pridejo do branja, pa radi bero.

Kmečka pisarna narodno-napredne stranke

Vodstvo narodno - napredne stranke je ustanovilo v svojem taj-ništvu posebno kmečko pisarno, ki je na razpolago vsakemu napred-nemu kmetovalcu za popolnoma brezplačni pouk v vseh političnih upravnih, davčnih, pristojbinskih in vojaških zadevah. Izključene pa so zasebne pravdne zadeve. — Pi-sarna bo poslovala za sedaj le pisme-no in vsak napreden kmetovalec, ki je potreben kakršnegakoli pouka v zgoraj navedenih strokah, naj se obrne zaupno s posebnim pismom, kateremu je priložiti 10 vinarsko znamko za odgovor (ako se želi od-govor v priporočenem pismu pa 32 vinarsko znamko) na: Kmetško pi-sarno narodno - napredne stranke v Ljubljani, Wolfova ulica 10. Ob seb umevno je, da je pisarna na razpolo-gu tudi naprednim kmetiskim župan-stvom.

Loterijski odbor efektne loterije

v prid slovenskim upodablajočim umetnikom vlnudno prosi, da ime-telji srečk omenjene loterije bla-govolijo najkarsneje do 15. t. m. opoldne odposlati skupniček za prodano srečko ali pa dotlej vrniti neprodane srečke. v

Društvena naznanila.

»Napredno politično in gospodarsko društvo za Poljanski okraj« ima danes ob 7. zvečer odborovo sejo v društveni sobi. Tudi člani agitacijskega odseka naj se seje gotovo udeležijo.

»Radogojcu« poslal je namesto fantovščine neimenovani dobrotnik iz Kranja podporo 50 K, za kar mu bodi izrečena javna zahvala. Posnemajte ga!

Slovensko pevsko društvo »Ljubljanski Zvon« priredi koncem tega tedna koncert z zanimivim sporedom. Več jutri.

Slovensko akad. društvo »Adrija« v Pragi si je izvolilo za petnajsti društveni tečaj ta-le odbor: predsednik Fran Marinič, med.; podpredsednik Jos. Vuga, fil.; tajnik Janko Rok, med.; blaginjak Edvard Abram, tehn.; knjižničar Josip Ančik, farm.; časniki Riko Debelak, gosp. Cej Ciril; namestnik: Abram Anton in Žerjav Jos.; preglednika: Osvald Anton in Ražem Joahim.

Prosveta.

»Slovenci in Jugoslovani«. O tej temi je bilo v soboto napovedano v »Mestnem domu« predavanje. Kot predavatelj je bil naznanjen pisatelj Ivan Cankar. Tema predavanja in predavatelj sam sta vzbudila mnogo zanimanja, zato je bila predavalna dvorana vključno skrajno slabemu vremenu do dobre polovice zasedena. Razume se samo ob sebi, da je občinstvo pričakovalo, da mu bo pisatelj Cankar v idejnem in estetičnem oziru nudil s svojim predavanjem izreden užitek. Toda poslušalci to pot niso prišli na svoj račun. Zadržali so se pač ob raznih bolj ali manj uspešnih »slagerijah«, estetičnega užitka pa jim Cankarjevo predavanje ni nudilo prav nobenega. Sicer pa, ali sploh smemo imenovati Cankarjeva izvajanja predavanja? Cankar je podal nekaj svojih misli, ki deloma niso imele med sabo prav nobene zveze in jih garniral z nekaterimi dvotipi in »slageriji«, o katerih enovitosti ali banalnosti bi se dalo se pripraviti, — in to bi naj bilo predavanje uglednega sodobnega slovenskega pisatelja, namenjenega inteligentnemu slovenskemu občinstvu? Dve tretjini Cankarjevih izjav sploh nista imeli prav nobene zveze s predmetom, s temo, zadnje tretjine kratko jedro pa je bilo, da se moramo Slovenci navduševati samo za politično jugoslovansko idejo, misel kulturnega jugoslovanskega zblizavanja in edinstva, kulturne jugoslovanske vzajemnosti pa moramo odklanjati zategadelj, da bomo svoječasnno, ko pride do politične združitve Jugoslovancev, tvorili tako mogočen kulturni faktor, da bomo ustalim jugoslovanskim plemenom lahko z uspehom narekovali svojo voljo. To jedro, o katerem se da prav pametno razpravljati, je podal Cankar v dveh, treh zadnjih stavkih, a tako nejasno in megleno, da stavišmo, da se je 90 odstotkov vseh poslušalcev koncem »predavanja« sprašalo, čemu je pravzaprav predavatelj dal svojim izjavam naslov »Slovenci in Jugoslovani«. Pripravljeni smo, da se pisatelj Cankar sam zaveda, da je bilo njegovo predavanje temeljito ponesrečeno, zato se nam ne zdi umestno, da bi še obširneje govorili in razpravljali o njem.

Razne stvari.

* Umri je, kakor poročajo iz Lvova, šefredakter lista Dzienik Polski in član predsedstva društva poljskih časnikov in književnikov dr. Ostaszewski - Baranski.

* Eksplozija. V Saksonski tovarni za smodnik in sicer pri Bartznu se je vnel v skladišču smodnik. Bazistreljena sta dva velika skladišča. Škoda je ogromna. Pri eksploziji je bil en delavec ubit, več delavcev pa je bilo težko in lahko ranjenih.

* April. Iz Belgije poročajo, da je zapadel po celi Belgiji sneg, ki je napravil ogromno škodo. Potrgane so tudi vse brzojavne in telefonske zveze z Nemčijo in Anglijo, kar je posebno sedaj v očigled generalni stavki jako usodno. Poleg škode, ki jo bo povzročila stavka, posebno v mestih, je napravil sneg ogromno škodo po deželi.

* Generalna stavka v Belgiji. Delavska stranka je napovedala že v soboto, da opusti v ponedeljek delo čez 400.000 delavcev. Vlada ceni število stavkajočih delavcev na polovico označenega števila. — Prebivalstvo v Bruslju je vsled preteče tako ogromne stavke silno razburjeno in v velikem strahu. Številne meščanske družine zapuščajo mesto.

Strah pred stavko čutilo tudi posebno denarni zavodi, iz katerih dvigajo vlagatelji neprestano svoje vloške. Posebno se boji vlada izgredev v torek, ko se bo sestal parlament. Socijalistični poslanci bodo bržkone hrupno obstruirali, delavstvo pa jih bo na trgu podpiralo. Vlada je odločena, da odgodi v slučaju obstrukcije parlament na nedoločen čas. — Odbor, ki vodi pripravljala dela za stavko in ki bo prevzel tudi vodstvo generalne stavke, dobiva vsak dan iz inozemstva izdatne denarje in druge podpore, katere pošiljajo organizacije inozemskih delavcev. — Nasprotno se pripravljajo za stavko tudi vlada in veleindustriji. Policija in vojaštvo sta zastražila vse železniške objekte na progah, ki peljejo v Bruselj. Veleindustriji in tovarnarji, pa prireajo z mrzlično hitrostjo stanovanj za delavce in delavske družine onih delavcev, ki se ne pridružijo stavki. Ti delavci ne bodo zapustili tekom stavke tovarnih in drugih podjetij. V Bruslju in v vseh industrijskih centrih se zbira vojaštvo, ki je v stalni pripravljenosti. — Na trgu se že sedaj pojavljajo škodljive posledice preteče stavke. Pred vsem je že znatno poskočila cena premoga. Od 16 frankov za tono je poskočila na 23 frankov. Škoda v obče, ki jo bo povzročila stavka, pa se sploh še ne more določiti. Samo udeležba steklarjev pri stavki bo znašala več milijonov škode. Vsaka peč, ki se bo morala vsled stavke steklarjev ugasiti, se bo morala podreti. Do sedaj je v Belgiji 27 steklarjev, ki bodo imele lahko prvi dan, če ugasnejo in podro vse peči okrog 9 milijonov kron škode. Velikansko škodo bo povzročila stavka tudi pri drugih tovarnah, kakor pri plavžih, pri rudnikih, premo-gokopih, posebno pa pri parobrodskih družbah. Posledice stavke so nedo-gledne. Vlada računa z dnevno škodo 4 milijonov.

Gospodarstvo.

— Tečaj za pridelovanje zelenjadi priredi kmetijska šola na Grmu dne 5., 6. in 7. maja t. l. z naslednjim sporedom: V ponedeljek, dne 5. maja: Od 2. do 4. popoldne: Vaznost pridelovanja zelenjadi na kmetih in okolici mest. Naprava in razdelitev vrta. Obdelovanje in gnojenje zemlje. Od 4. do 5.: Razkazovanje šolskega vrta. V torek, dne 6. maja: Od 8. do 10. popoldne: Naprava gorkih leh. Pridelovanje sadik in zgodnje zelenjadi v gorkih lehih in na prostem. Dobava potrebnega semena. Naročanje semen po cenikih. Kolobarjenje na vrtu in medsetve. Od 10. do 12.: Praktično razkazovanje na vrtu. Popoldne od 2. do 4.: Pridelovanje najvažnejše zelenjadi za prodajo in domačo porabo. Od 4. do 6.: Praktično razkazovanje. V sredo, dne 7. maja od 8. do 10. popoldne: Pridelovanje najvažnejše zelenjadi (nadaljevanje). Od 10. do 12.: Ohranjanje in ukuhavanje zelenjadi za zimsko rabo. Popoldne od 2. do 5.: Ukuhanje zelenjadi v sadni kuhinji (praktično). Oddaljenim in pod-pore potrebnim udeležencem iz Kranjske plača ravnateljstvo stroške za pot do Novega mesta in za prehrano po 1 K 50 v na dan. Podpore dobe le tisti, katerim se izrecno dovoli in ki za njo do 27. aprila po dopisnici prosijo. Ker se pristupi k tečaju le omejeno število udeležencev, se je zgledati za tečaj do 27. aprila. Vabimo naše gospodinje in kmetjska dekleta k obilni udeležbi!

Današnji list obsega 6 strani.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Valentin Kopitar.
Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

MARGARINA DOMINO

vedno sveža v zalogi pri:

Bratih Robè, Novo mesto

Lilijskomlečno milo s konjičkom

Bergmanna & Co., Döblin n. L.

ostane prejkoslej nedosežno po svojem učinku proti pegam, dalje neupljivo za racionalno negovanje kože in lepote, kar potrjujejo vsak dan prihajajoča priznana pisma. Dobiva se po 80 h po lekarnah, drogerijah, parfumerijskih trgovinah itd. Istotako se obnaša Bergmanna lilijna krema »Manera« čudovito za ohranitev nežnih damskih rok; v lončkih po 70 vinarjev povsod.

Borzna poročila.

Ljubljanska

»Kreditna banka v Ljubljani«.

Uradni kurzi dunajske borze 14. aprila 1913

Maloobsejni papirji.	Dinar	Slagave
4% majeva renta	83.45	83.65
4 1/2% srebrna renta	86.40	86.60
4% avstr. krona renta	83.85	84.05
4% ogr.	82.20	82.40
4% kranjsko deželno posojilo	—	94.50
4% k. o. češke dež. banke	87.—	88.—

Špekul.	444—	456—
Srečke iz l. 1860 1/2	446—	458—
" " 1864	293—	305—
" " 1868	280.50	292.50
" " zemeljske l. izdaje	252.25	264.25
" " ograde hipotečne	238.75	248.75
" " dun. komunalne	475—	487—
" " avstr. kreditne	476—	488—
" " ljubljanske	63.50	69.50
" " avstr. rdeč. križa	52.25	56.25
" " ogr.	31.50	35.50
" " bazilika	27.75	31.75
" " turške	228—	231—

Valute.	11.41	11.46
Cekini	117.70	118.—
Marke	95.4750	95.6750
Franki	93.50	93.70
Lire	253.25	254.25
Rubli	—	—

Ljubljanske kreditne banke	418—	420—
Avstr. kreditnega zavoda	624.40	625.40
Dunajske bančne družbe	510.50	511.50
Južne železnice	121.25	122.25
Državne železnice	709.40	710.40
Alpine-Montan	1028—	1029—
Češke sladkorne družbe	363—	365—
Zivnostenske banke	266.50	267.50

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 306.2 Srednji zračni tlak 736 mm

april	čas opazovanja	stanje barometra v mm	temperatura v °C	Vetrovi	Nebo
12.	2. pop.	722.0	2.0	sr. svzh.	sneg
13.	9. zv.	719.4	0.3	sl. jvzhod	—
13.	7. zj.	725.4	0.0	—	oblačno
14.	2. pop.	728.5	4.6	sl. jvzh.	del. jasno
14.	9. zv.	731.3	0.5	sr. sever	jasno
14.	7. zj.	733.8	—2.2	brezvetr.	—

Srednja predvečerska temperatura 1.4°, norm. 9.1° in včerajšnja 1.7°, norm. 9.3°. Padavina v 24 urah 22.7 mm in 0.0 mm

Prešernove slike

prodaja in pošilja po poštne povzetju
Iv. Bonač v Ljubljani.

Cena slike 5 kron. 372

Spretnega nemško-slovenskega korespondenta (korespondentinjo)

obeh jezikov v besedi in pisavi popolnoma zmožnega išče za takojšnji nastop tvojica poljedelskih strojev. Ponudniki, ki tudi popolnoma obvladajo italijanski jezik, imajo prednost — Natančne ponudbe z navedbo zahtevane plače, referencami itd. pod šifro »Tüchtige Kraft 8631« na anončno ekspedico Rudolf Mosse, Dunaj I. 1332

Nova hiša

na Bledu, v vasi, s 4 malimi stanovanji, vrtom, lepim razgledom bo dne 18. t. m. ob 9. dop. pri sodišču v Radovljici na dražbi prodana. :: Pojasnila daje Ivan Rus, trgovec. :: 1336

Resna ženitna ponudba!

Uradnik na deželi s stalno službo in pravico do pokojnine se želi v svrhu ženitve seznaniti z izobraženo gospodično neomadeževane preteklosti in primerno doto. Starost od 18—24 let, tajnost zjamčena. Blagohotne ponudbe s sliko, ki se vrne, je poslati pod »Srečna bodočnost 1339« na upr. »Slov. Nar.«

Kavarna »Central«
Ljubljana.

Vsak dan od 9. zvečer naprej
KONCERT
nanovo došlo

dunajske damske kapele.
Vstop prost. Vso noč odprto.
Sestanek tujcev!

Stanovanje

obstoječe iz 4 sob, na lepem prostoru se odda 1. maja. 1329
Naslov pove upravnistvo »St. Naroda«.

Preprosto, dobro ohranjeno 1337

pohištvo

postelje, nočne omarice, omare za obleko, mize in en naslanjač se ceno proda na Mestnem trgu 8, II. n. levo.

Specialna 1277
modna in športna trgovina
za gospode in dečko
J. Kette
Ljubljana, Franca Jožefa cesta 3.

Št. 347/pr.

Razpis.

Pri deželnem odboru Kranjskem je s pogodbo namestiti

URADNIKA

za izvrševanje statističnega dela in poslov, ki se tičejo občinskih agend. Dotični uradnik bo dobival začasno letno plačo 2000 K. S krstain in domovinskim listom, z zdravniškim in npravnostnim spričevalom ter z dokazili o praktičnem izvežbanju o občinskih poslih opremljene prošnje je predložiti

do 10. maja 1913

podpisane deželnemu odboru.

Od dežel. odbora kranjskega
v Ljubljani, dne 10. aprila 1913.

Učenka

se sprejme v trgovino z meš. blagom.
Ivan Slavinec, Smarino pri Litiji.
1317

Vzgojiteljica

prosi za sprejem v rodbino k malima deklicama, sposobna je tudi za pomoč gospodinji. — Ponudbe na upravnistvo »Slovenskega Naroda« pod šifro »Pomlad 1283«, 1283

Sprejme se pridno in pošteno

deklet

v starosti 25—35 let, za vse delo k mali rodbini proti dobri plači. 1335
Kje, pove upravnistvo »Slov. Naroda«.

Uradnik

z večmesečno poštno prakso 1286
išče službe expeditorja
pri kakem poštne uradu. Ponudbe se pošiljajo na upr. »Slov. Naroda« pod »Ekspeditor«. Nastopi se lahko takoj.

Stanovanje

s štirimi sobami, kopalno sobo, sobo za služkinje, 983

se odda za majev termin.
Elizabetna cesta šte. 5.

200 hl belega in rdečega

vina

domačega pridelka starejših letnikov 8-10% alkohola. Garant. naravnoizvrstno se prodaja pri oskrbnistvu Nemška vas-Krško. 1340

Dobrotvorno društvo »Blagodat« v Ljubljani sprejme več marljivih

nabiralcev članov

za mesto in dežele pod zelo ugodnimi pogoji. Ustne ali pa pismene ponudbe se sprejemajo v društveni pisarni

Mestni trg šte. 13/I.

Kavarna
vso noč
odprta
LEON
Gostilna
Florijanska ulica št. 6.

Ženitna ponudba!

Pošten posestnik, 26 let star, ki ima vrednosti okrog K 70.000, se želi v svrhu ženitve seznaniti z gospodično, ki bi bila dobra gospodinja in bi imela premoženja vsaj K 10.000. Ponudbes sliko poštne le-žeče Trbovlje pod šifro »Bodočnost 12,«

1143

1342

Nizke cene!

Novosti sukna za moške in modnega blaga za damske obleke!

Zahtevajte vzorce!

LENASI & GERKMAN.

Ljubljana, Stritarjeva ulica 4

Vzorov: 6. 2. 1913

N. F. Schaffer

nadzornik c. kr. državne železnice v Beljaku prosi, da se mu doloži 11 škatelj tako izbornu učinkujočih 4544

Salmi jakovih
:: pastilij ::

(kašelj lajšajočih, slez razkrajajočih) lekarnja PICCOLI v Ljubljani, c. in kr. dvornega založnika, papeževnega dvornega založnika. Ena škatljica 20 v, 11 škatljic 2 K. Naročila po povzetju.

Krasne moderne kostume, obleke, moderne jope, plašče, vrhnja krila, raznovrstne bluže, otroške obleke, bele obleke za birmance — v največji izbiri in dobrega okusa priporoča

Modna trgovina P. Magdič
Ljubljana, nasproti glavne pošte.

1226

Sladni čaj znamka „Sladin“.

50 % prihranka tudi na mleku in sladkorju in okusen čaj, ki ga dosegajo oni, ki namesto kave, čaja, kakao, sladne kave, pijejo sladni čaj. Ako se ga uporablja pri dojenčkih namesto moke za otroke, so otroške bolezni manj nevarne. — Je za polovico cenejši. Dr. pl. Trnkóczyjev sladni čaj ima ime Sladin in je vedno Moč! bolj priljubljen. Povsod 1/4 kg zavoj 60 vin. Tudi pri trgovcih. Po pošti pošlje najmanj 5 zavojev lekarnar Trnkóczy v Ljubljani. Ta lekarnar je svojih 8 otrok zredil s sladnim čajem. Glavne zaloge na Dunaju: lekarnar Trnkóczy! kóczy: Schönbrunnerstrasse št. 109, Josefstädterstrasse št. 25, Radetzkyplatz št. 4. V Gradcu: Sackstrasse št. 4. Priporočljiv zlasti za one, ki se čutijo bolne in slabe. Za resničnost tega naznanila jamči 5 tukaj navedenih trdk Trnkóczyjevih, istotako ugodne sodbe zaupanja vrednih oseb.

Žalni klobuki vedno v zalogi. — Popravila se sprejemajo in točno izvršujejo.

Priporoča se solidna trrdka **modni salon**

damskih in otroških slamnikov v najnovejših oblikah, vseh vrst in raznih športnih čepic.

Marija Götzl Ljubljana, Zidovske ulice šte. 8.

Zunanja naročila se razpošiljajo z obratno pošto.

Radi prevelike zaloge blaga 20 % popusta na vse pomladne najnoveše damske kostume, krila, bluže kakor tudi obleke in površnike za gospode in dečke najmodernejšega kroja. — Postrežba točna in solidna.

Angleško skladišče oblek

O. Bernatovič, Ljubljana, Mestni trg 5.

Priporoča se

ANTON ŠARC

trgovina s perilom, pralnica in likalnica

Ljubljana, Selenburgova ulica 5.

Kdor potuje v Primorje, naj obišče

Hotel Bristol, Reka

80 moderno urejenih sob, električna luč, lift, kopeli, kavarna, restavracija z izvrstno kuhinjo. Zmerne cene.

Edini slovenski hotel na Reki. Spoštovanjem Pero Trpinac.

„Zdravnik želodca“ je najboljši liker za želodec.

„Zdravnik želodca“ je najboljši liker za želodec.

Vizitnice priporoča v elegantni obliki Narodna tiskarna.

Kolesarji!

Ako si hočete prihraniti znatnih nepotrebnih izdatkov, tedaj ne kupite in ne naročite nikjer koles ali kolesarskih potrebščin, **» dokler ne poznate naših cen za leto 1913. »**

Najboljši in najcenejši nakup pri trrdki

Karel Čamernik & Ko. Ljubljana, Dunajska cesta šte. 9-12,

špeciálna trgovina s kolesi, motorji, avtomobili in posameznimi deli. — Mehanična delavnica in garaža.

Št. 243/pr.

Razpis.

1333

Na deželni kmetijski šoli na Grmu se razpisuje mesto strokovnega učitelja za živinorejo in mlekarstvo

s prejemki VII. plačilnega razreda deželnih uradnikov t. j. z letno plačo 2200 K in aktivitetno doklado 672 K.

Strokovni učitelj, če je samec, dobi tudi naturalno stanovanje na Grmu. Služba se odda za eno leto provizorno, po preteku te dobe pa se bo nastavljal strokovni učitelj definitivno, če bo zadostil vsem zahtevam in če se bo izkazal z učiteljsko usposobljenostjo za kmetijske šole.

Prosilci za to mesto naj predložijo svoje prošnje

do 1. junija 1913

podpisanemu deželnemu odboru. Prošnjam je priložiti krstni list, domovinski list, spričevalo o fizični sposobnosti, dokazila o dovršenih študijah in o strokovni usposobljenosti ter dokazila o znanju slovenskega in nemškega jezika. V prošnji je tudi navesti, če je prosilec še potrjen vojaški dolžnosti.

Od dež. odbora kranjskega

v Ljubljani, dne 12. aprila 1913.

Deželni glavar: **Susteršič** l. r.

Jadranska banka filijalka v Ljubljani

Centrala v Trstu. Filijalka v Dubrovniku, Kotoru, Metkoviću, Opatiji, Splitu, Šibeniku, Zadru.

:: Živahna zveza z Ameriko. ::

Delniška glavnica K 8,000.000.

Nakazila v Ameriko in akreditivi.

Kupuje in prodaja vrednostne papirje (rente, zastavna pisma, delnice, srečke itd.) — Valute in devize. — Promese k vsem žrebanjem.

Sprejema vloge na hranilne knjižice ter na žiro in tekoči račun.

Obrestovanje od dne vložitve do dne dviga. Rentni davek plača banka iz svojega.

Eskomptira: menice, devize in fakture. — Zavaranje vredn. papirjev proti kurzni izgubi. — Revizija žrebanja srečk brezplačno. — Rembours-krediti. — Borzna naročila. — Inkaso.